

**LITERÁRNÍ
ŠUMAVA**

2005

Literární Šumava 2005

Přehled oceněných autorů

Poezie – I. kategorie do 25 let

- 1. místo Milena Písačková, Plzeň
- 2. místo Petra Vonášková, Praha
- 3. místo Vít Procházka, Horažďovice
- čestné uznání Tereza Mašlová, Domažlice

Poezie – II. kategorie nad 25 let

- 1. místo Vlasta Bakalová, Praha
- 2. místo Jakuba Katalpa, Zbůch
- 3. místo Delicie Nerková, Praha

Próza – I. kategorie do 25 let

- 1. místo Tomáš Brambora, Praha
- 2. místo Radka M. Poslušná, Dražetice
- 3. místo Hana Šustková, Úpice

Próza – II. kategorie nad 25 let

- 1. místo Zdeněk Huspek, Loučim
- 2. místo Luboš Pavel, Praha
- 3. místo Zora Šimůnková, Praha

Zvláštní cena za příspěvek o Šumavě

Josef Bulka, Nemilkov

Cena Františka Pravdy – cena Českého rozhlasu Plzeň

Eva Vondráková, Hory M. Boží

Soutěžní příspěvky hodnotila porota ve složení Helena Šlesingerová (předsedkyně), Vladimír Novotný, Ondřej Vaculík a Alena Zemančíková.

Vydavatel respektuje pravopisné odlišnosti v textech autorů.

Milena PÍSAČKOVÁ

Poslední dny na Korsice

Vstanu

za oknem reklama na dnešní den

vyhřáté pobřeží vějíře palem

zářící kolotoč úsměvů – barev – pohybů – gest – nálady – emocí a nevidaných zvyků

jako loď, co pluje z přístavu

a překypuje nákladem

sladkých mandlí, hroznů, melounů a fíků

To příroda se ponaučila:

i kdyby už jen dva dny mělo být léto,

poslední paprsky investuj do reklamy

O něco víc vody

V Marseille stavěli patrové garáže

monstrózní projekt, prestižní záležitost

jeřáby vyšší než rostliny agáve

na nedalekém svahu

tuny betonu metry bednění

pruty oceli rychlé tempo

desítky bílých helem stavěly ubytovnu pro tisíce aut

Aut je víc než mořskejch racků

proto potřebujou SPZky

ptáci nemaj SPZky

poznaj se i bez nich

Englishman říkal, že hladina moře

stoupá úměrně s rostoucí zabetonovanou a zaasfaltovanou plochou

ostatně je to logické

Lodě se toho dne v Marseille plavily o metr výš

Slezla jsem po svahu dolů k pobřeží, ukazuju prstem přes moře na Tunisko,

říkám, ahoj Ivo, stojíš na pláži v Nabeulu?

Vidíš, jak lodě dnes plujou o metr výš a racci a kormoráni mají pod sebou

o něco víc vody?

Trajekt do Livorna

Na lodi byli různý lidi

slečna s nápisem na tričku „návyková“
pán s nápisem na tričku „hádej“
rebelický mladík s useklým keřem, nápisem „fucking bush“
miminko s nápisem „malý andílek“

Chlap v mezipatře dělal, že spí
přítom však všechno upřeně pozoroval
Jack usnul nad x.-tým dílem Harryho Pottera
Tavi ochutnávala camembert

Seděli a leželi jsme na lodních schodech
bylo tam sucho, nebyl průvan
loď sebou jemně vrtěla do stran
neb to byl velký trajekt do Livorna

Číst něco

Číst něco jako podívat se z výšky
číst něco jako s kým máte tu čest
číst něco jako rozhlédnout se z věže
a pohled dolů buďto unést nebo neunést

Číst báseň jako ukusovat mrkev
buď čerstvou sladkou nebo starou bez chuti
v zrcadle obraz – někdy malba na hedvábí
a jindy odpad – skládka – teploměry bez rtuti

Číst někdy bývá olympijskej výkon
a jindy zase jenom trapná náhrada
text hraje sólo na bicí anebo skáče o tyči anebo se jen vleče na konci pohřebního průvodu
a z toho vyplývá i nálada

(ale na závěr zas vážně)

Číst něco – třeba dopis – to je jedno
ti dává šanci přečíst člověka
a podívat se nad tím objevením
čím zrovna tenhle člověk přetéká

Petra VONÁŠKOVÁ

Mělké zásuvky přetékají stuhami

Mělké zásuvky přetékají stuhami

takhle to vypadalo

když přišla domů

a rukou hladila peřiny

aby jí snad ta jemnost

neunikla

a znovu pocítila onu závrat'

protože v pokoji převládal

červený nádech čehosi

a pavučiny na oknech

bily se o skla

jako její ruce o výlohy

předchozího dne

všechny

ztratily svou důležitost

protože v pokoji ten nádech

brotil její vlastní vášeň

musela bránit

a držet cípy zlebká

aby je tím žářem nespálila

Obrysy cizokrajných dívek

Vstávaly jsme ledabyle

jako když praskají větve

stromů

samovolné pohyby

určují směr větru

a ne naopak

Marie se vrátila z Tokia

s mečem v barvě léta

sama odřezávala

kořenům ospalky

a přitom

když jsme se zvedly

byly jsme dvě

Obrysy na podlaze

Rozsekl den o kámen
Terézčina bytí
do záclon temně bílých
a ostrých hran
a čtvercové postele

„aby ses nepořezal
tak snad příště“
odseklo *to* děvče od kostela
s kostma jako šípy
nebi oči propíchl

a ten dům vzúpěl
soukromým žalobytím
posedlých dam
a páníčků s okovy navrch hlavy
že nebylo mu pomoci
jen jeden pokoj jak uchem jehly
že prst by nenavlík tolik nití
co dohromady spolu
Teréz a Marián

Ticho od němoty
prošoupaných pat a nártů
čtvercových bot
do ornamentů chodili téměř
všichni
ale nikdo jako Marián
ornamenty temně bílých záclon
a ostrých hran
všechno
bylo
promyšlené
a nikde nic od krve

„aby ses nepořezal
tak snad příště“
a děvče od kostela
vlnilo nití a šilo bez jehly

dům byl temný
slavilo se od rána
že koráby stále vrzají mořem
tentokrát se šoupalo mnohem
víc
vlny rozseklely pár bříz
postele byly od soli
zesinaly tváře těch
kteří se učí na blázny

šoupalo se nazpátek
ven kdo prošel mříží

bez viny by mohl říct
jsem tu jen pro tebe
a tvoje nitě samozřejmě
kdo je bez viny?
tajím se
na bílých postelích
když křížkem leštíš jejich hrany

a všichni tu mlčí
jakoby je zkostnatělý vítr uspal
„snad se tu dýcháme navzájem“
tohle říká Daniel když nemůže spát
všem svým hlavám

protože vlny burácejí
nikdo nemůže jít spát
mlčí se stejně naléhavě
jako samotné šoupání
bosky mám třísky jako
jehly od tvých nití
ale nikde žádná krev

„aby ses nepořezal
tak snad příště“

ale krev tu nikdy netekla
příště je unavené
ospalé krátkou závratí
jako když se hranou dotkneš
dívky
z blázince

VÍT PROCHÁZKA

Pěší

Vtělení
dobra zla
na oplátku
herbář žlutých stěn
jak údolí
čínských řek
usušit
na slunci
čepýřivém
hlubokém
věčném
a my ne
nejsme věční
podléháme
nezranění
nebiti
nepošpinění
mlžné dálavy
kočáry stojí
nech je stát
ať se nerozjedou
ať dovolí
nám
jít
pěšky

Neusínej

Hejbej se láska
hejbej se
neusínej
komety sklíčené
nebe křížují
zakazují ti
spát
pohlédni na člověka
pohlédni do jeho chýše
je bezmocný
zanechán tobě
tvému osudu
nemůžeš spát
moc tě potřebuje
ohlédni se
neoslepneš
neboj
ohlédni se
zříš
člověka
jeho drobáky
kutálejí se
po udusané
hlíně
nekoupí si tě
marnivec
přesto neusínej
přesto nechod
láska
spát

Versailleská růže

Koupil jsem si růži
od zahradníka ve Versailles
držela se v klopě
neměla zájem mi vypadnout
když byla pro tebe
když oslavovala tvou krásu
když ostny píchala
do mé kůže
a já blázen
myslel jsem si
že mě konečně
budeš mít ráda
že mě konečně
budeš milovat

Adršpach

Malíři sní o klidné krajině
o skryté bouři
o lámajících se kusech skal

Vzpomínáš na Adršpach?
na vrcholky ranné sklizně
na písně večera
když schovány
pod převisem
učily nás gotické zjevy
k sobě cestu si otvírat

U té brány
napodobeniny
včerejška
těla vzájemně
jsme hráli
jako hadi
jako my
sami
dva

Nejde zapomenout
nejde se podívat zpět
do těch míst
kde věkem nezjizvený kout
kryl náš vztah
tajemný
bezbožný
náš vztah

Tereza MAŠLOVÁ

Pohled ženy

Život je umění
(no, to snad víš?!)
Život je jako obraz,
jak freska,
která končí dřív,
než začala.

Život je láska,
(uvědomuješ si to „láska“?!)
život je sázka,
být, či nebýt,
chápeš?
(Nechápeš, to je ti podobný.)
Život je změna,
taky se říká.
(Nebo obráceně – ale to je fuk.)

Život jsou děti,
taky smetí
(který si nevynes')
a nádobí,
(který jsi tu nechal od oběda)
špinavý prádlo, telenovela,
plotna, pořád ten samej kolotoč!

Život je deprese
a denně jeden prášek,
život má přece jen jeden
malej háček.
Je jako voda, jak řeka,
mně život utek'
do daleka...

Chuť

Až zase jednou budu mít chuť
napsat o tom,
co mě bolí,
tu chuť ...zabiju ji!

Nechci,
aby si někdo ve mně čet'
jak v otevřené knize.
Slyšíte?!
Já vím, můj hlas zní tak cize,
nejspíš dospěle...

Tak jako alkoholik touží po sklence,
toužím po papíru,
mám spousty nápadů
a hlavu plnou rýmů,
tohle je jak droga,
já prostě musím psát.
Bohužel jsem přeslechla tvé:
Mám tě rád...
Tvůj hlas zní tak cize,
nejspíš rozhodně...

Odešel.
Jako ti před tebou,
jako ti po tobě.
Odešel's kvůli popsánému cáru papíru.

Kvůli nám,
kvůli sobě,
tu chuť
příště zabiju!

(asi)

Já

Jsem kniha,
jejíž děj nikde nekončí
a nikde nezačíná.
Jsem jenom kus papíru,
nepopsaný kus papíru,
můj život nejspíš ušili na míru,
protože nikoho nezajímá...
Jsem kniha,
tlustá a škaredá,
kterou se každý bojí vzít do ruky
na mě knihkupci nedají vám záruky.

mě nikdo nikdy nedočet'...

Stalo se to I

Stalo se to,
když se potkali na cestě,
podali si ruce,
objali i se
a pak se vzali.

Stalo se to,
když se láska vytrácela
když naděje chystala předat štafetový kolík
a když smích utíkal.

Stalo se to,
když si láska podala ruku se žárlivostí,
když naděje objala beznaděj
a smích si bral slzy.

Stalo se to,
když žárlivost nerušeně přicházela,
když beznaděj převzala štafetový kolík
a slzy se postavily do pozoru.

Stalo se to,
když se láska ztratila,
když naděje doběhla do cíle
a smích prostě utek'.

Teď mi zbývá jedině.
Jedna věc.
Jeden

dobrý
skutek...

Vlasta BAKALOVÁ

Věno

V zoologické zahradě
otec pase modrého slona mé dětské lásky
Dodržoval Desatero starých moudrostí
a do třetice všeho dobrého
Zůstala mi po něm
Popelka duše
v sadu broskvoní dům
a tři básně
V jedné mu žena ve zvonici
visí s jiným
a pod nohama jí zraje zem
darmo mluvit

Středa 18. 5. 2005

Kdybych měla šle
šla bych
do zrušeného krámku zlatníka
Máma by tam stála
šaty okamžiku dávno zmandlovala Smrt
a troubila na šofar
před Zdí pultu
A Mrtvé moře
by vystrčilo na břeh
mých očí
svůj slaný hřbet
Kdybych měla šle
okolo knoflíku omotala bych si
vlasy vzpomínky
...
Po kolikáté již
přenáším anděla Domova
s uřatou hlavou
a bolest na stejném místě
stroj před domem
ve čtyři ráno
s Bukowskim
ve stejné posteli
se stejnou láskou
obkročmo

Po válce

Již se nedokázal
modlit
a s Bohem
vedl spor
Jen na Šábese
proti oknu
šeptal
jména svých mrtvých
Za každého
vysadil strom
Ani zpěv ptáků
nepřehlušil bolest

Báseň v závěji času

Půjdeme do kina
koupíš mi eskymo
později Wenzla
a bude jaro
pak už jen v jarmulce básní
pár oblázků
(stačí i jeden)
na okraj žulové peřiny
Na mezi času
v síti pavouka každé ráno
dřepí klenot
kouzlo Osířelé košileli
vlíbne nás
pod pokličky fialových mušlí
co tlačí se musí obalit
aby se zrodila perla
A třeba i na hnojišti hotelu Ohře
v personálním pokoji
oknem zvrací do dvora
dvořani zmatení

Jakuba KATALPA

Gerda

Maminky v sukních ke kolenům
objímají své malé Waltery a Heinze
radují se z drobných vítězství
šišatých lesklých hovínek

břinkot úpí v jednu ránu

Pan Speer dokonale promyslel
Cestu úst plných
neztrácí naději
rázuje k Reichstagu

Gerda přechází a čeká
chlupatou tvář tiskne v podpaží
bílé nohy zůstávají pevné
i když přichází on.

Hans

Podívejme na malého Hanse!
Jak nám vyrostl!
Už žádné hloupé pokusy
s prašivým panem Freudem

který nikdy nebyl přítel

Podívejme na malého Hanse!
Boty správné velikosti
dělají muže
teprve teď je možné zapomenout

na srkavý výdech dětství

Podívejme na malého Hanse!
Nese se jako páv
tryskat ještě neumí
a už by se stavěl!

Gerda a Otto I

Gerdin jadřinec je připraven
Ottův jadřinec je připraven
bez ostychu se potírají

na břehu Sprévy
upřednostňují střídmost
v útrobach Residenzkasina
láskyplně objetí

společně se obdivují
bílým soukmenovcům
kteří jim vazce
obtácejí řiť

nejdřív Otto
a ona hned po něm
promlouvá malou
negerskou hlavou

treřili se do černého

Gerda a Otto II

Gerda: Vyjdi ze mě!
Otto: Nemohu!
Gerda: Vyjdi ze mě!
Otto: Nemohu!

Gerda: Heraus, Schweine!

Ester

každý večer
počítá komíny
pak střechy
pak zase komíny

pomalů vystupuje
na svou ženskou horu
s těžišťem nad třísly
a žlutou špičkou

čeká na Svůdce
svou miliónovou partii

Delicie NERKOVÁ

Návraty

Obloha svým všednodenním
přišpláštěm obemkla slunce
aby už nikdy nezvířilo
naděje na modřejší ráno

Dlaň země zbrázdily
všudypřítomné koleje
Studenými jiskrami rozžehují
poplašené znepokojení

– to jak závidí kolům
otáčení odzadu vpřed
po směru jimi určeném

Naproti tomu se však
rozteče kol i kolejí shodují
stejně jak vyhlídky
na návrat každého z nás

bez ohledu na to
jak silný je pláč na oknech
vlaků jedoucího zpět a tam

Mezi skalami řekami a lesy
a také kolem roztančených
továrních komínů a vlasatých bříz

aniž se ohlíží
aniž se rozhlíží

aby dohučel včas
prodírá se náš vlak
vhod i nevhod

tunely a zastávkami
na místa kde snad ani
nechceme být

A to je řád
určená cesta
únik lišky před honci po rovnoběžce
končí v kruhu
když hlava dožene chvost

Mezi lánem svátečně rozzářených
slunečnic a malinovými mraky
krajinou obydlí vyrostlých z betonu
aniž se ohlíží
aniž se rozhlíží

aby dohučel včas
prodírá se náš vlak
vhod i nevhod
džunglí závor a návštěvidel
stále blíž k místu
na kterém být musíme a chceme

na které jsme se vrátili
když nás už nikdo nečekal

Nejbáznější vlaky na světě
jsou asi ty obrněné
Kdo by myslel že brnění
zbavuje strachu
ať se zeptá vlaků

odvážejících na frontu
mládenečky narychlo
odehnané od bezpečí
máminých sukní

A nejzoufalejší jsou transporty
přecpané děsem a běsem
výkaly krví a zlatem
podvedených kdysi lidských
bytostí nevhodného původu

V dobytčích vozech bez oken
v páchnoucí a křičící tmě
září už jen Davidovy hvězdy
na hrudích v nichž bývala srdce

Kam se navrátíš Bože
až se vypravíš s posledním
vlakem do stanice
která nezná nebe?

Hodinář čas

Ciferníkem měsíce
– kde se vzal?–
nesmlouvavě
neslyšně po ručičkách
prochází Čas

Do tváře vidět mu není
odjakživa
ukazuje pouze
netečná záda

Na zed' věčnosti
na věčnou zed'
na vlásky bytí
zavěsil závaží
přisouzených hvězd

a sluneční kyvadlo
krok po kroku odměřuje
co stojí za zvážení

to–bě–ta–ky
to–bě–ta–ky

a

ta–ky–to–bě
ta–ky–to–bě

Hodinové pero
jen hodinkové peříčko
nakonec zastaví
ve spravedlivé hodině
náš nepokoj

Časonahota

Tohle už dlouho nevydrží. To vanutí, co se nedá vyslyšet ani uslyšet. Poslechněš – nezaslechněš. Nasloucháš, a kolečka hodin se ti sypou z očí. Jak všechna ta slunce, která v sobě nosíš.

Asi je to v trávě. Uklání se na rozloučenou. V šumění stébel a klasů. Možná i v neslyšném hlasu posledního zvonku zapomenutého na mezi.

Mezi pavouky a zlatohlávký to je. Hemží se ve vyhřátých obydlích pod kamením, které dosud popraskává horkem. Občas nějaký ten hmyzec projeví letný zájem o mé tělo. Ale zase se rychle pustí svým směrem, protože jsem věc, která přesahuje broukovesmír.. A tak vlastně nejsem vidět.

Nekonečným prostorem mezi ušima burácí fuga od čtyř větrů. Vynesla mou rozdivočelou touhu po nebi až k nebi.

Obejměte mě, oblaka! Obejměte mě nanežůstanou.

Protože já se ještě neudržím. Ještě to nevydržím. Takže se u vás nezdržím, ačkoliv mi tolik mūr přenechalo stužky i samet na večerní křídla. A ve dne zas ti ptáci pouštěli peří k mým nohám. Tolik peří... Tolik ptáků upustilo peří, tolik peří opustilo ptáky.

Zelenooký vítr si jen tak mimochodem pohrává s tím plynutím křídel a mraků...

My se zatím nevznášíme, dosud se neudržíme. Proto se na zemi zdržíme.

Stav tíže beztíže.

Bez tíže – potíže.

Potíž že potí se představy před stavy beztíže.

Obtíže na dosah probodené paže. Tudy odtéká život.

Tudy odešel i cit. Pro pocit tudy odešel. Propocítit se do necitu. Jen pro pár pocitů ztratil se v bezcitu. Tak po krk vězím ve tmě.

Ved' mě!

A už mě nepušt'. Nepropušt' přes propust.

(Bojím se zimy. V zimě stromy se už k sobě nemají jak dřív, už se k sobě nenakláníjí, nedotýkají se, nešeptají. Snad si nemají co říci, snad jsou si cizí, podrobeny sněhu. Snad jako já s odešlým létem přišly o bezpečí a něhu. Mrazem zařezané budou tiše stát a v hrůze naslouchat, jak meluzína stříbrnou pilou podřezává hrdla zbylých nebeských holoušků. Snad zachrání je prozíravý měsíc, až přes jejich zimomřivé dušičky přehodí hebkou příkrývku šitou ze zbytků letních červánků.)

Ved' mě ve tmě.

Máš dost času.

Do nečasu?

Kam a na kolik?

Na kolik narazili čas. Snad pro výstrahu.

Proto nevíme v kolik a za kolik.

A tak tu ležím, ležíš, ležíme. Jak zákon přikázal nám.

S pozdně letním pozdním odpolednem pod hlavou.

Rozestlalo nám i svůj strakatý kabát plný lesů, polí, luk a strání.

Kabát plný záplat. Tak už zaplat!

Modlitbou osvobozený čas nás hebkými chapadly chápavých minut svléká až na dřeň. Kde jsi ty a co jsem já? Kde jsme oba my?
Z obavy před chápáním času chápeme se zuby nehty toho, co drží pohromadě. Pochopitelně, je to pochopení způsobu, jakým červenají se šípky.

Tehdy jsme shledali, že jsme nazí v čase bezčasí se s časem shledali.

Oloupal z nás přílepky příležitostných snů, odstrážky předstírání, chomáčky toužení.
Do poslední slupky nás svlékl a teď o mně i o tobě všechno ví. I my to víme.

Ten čas!

Jak píšťalky nás otlouká. Z kůry loupe až na duši.

Kvůli jasné a čisté melodii, která tryská z bolesti a jara?

Ústa plná odpovědí mi babí léto zalátalo.

Aby zbytečná slova nerušila

zvony, až rozezná se v hrudi.

Tomáš BRAMBORA

Milostný příběh

Muž na posteli se zasmíval a jeho obličej se stáhl v křeči, lemován trpytivými krůpějemi potu na čele. Veronika neztrácela čas; pohledem se vpila do jeho tváře a s náruživostí pavoučí samičky požírající post-coitum svého milence ji uložila do paměti (aby ji odtamtud příštího dne znovu vytáhla, stejně jako v stovkách předcházejících dní vytáhla stovky předcházejících obličejů.)

Zapamatovaný muž pod ní hlasitě vzdychl a jeho malá smrt, jak orgasmu říkají Francouzi, národ proslulý metodami, kterak ji zvětšit, dospěla k vyčerpanému konci. Veronika sledovala panenky, které krouživým pohybem opustily úkryt pod mužovým obočím, jeho chvějící se rty; s lehkým úsměvem pocítila nadskočení, když se do vyprázdněných plic vrátil vzduch.

„Áh,“ rozlehlo se pokojem a ona spokojeně přikývla. Věci měly správný průběh. Pustila mužovy ruce, které dosud pevně svírala (a držela jej tak v pozici, která je v dětských hrách vítězná a říká se jí *na lopatkách*) a se samolibým úsměvem položila zakončující otázku; stejným tónem, jakým šachista oznamuje soupeři kouzelné slůvko mat ukončující partii.

„Miluješ mě?“

Muž, nyní už se zavřenýma očima, jí nevěnoval jediný pohled. „Ano,“ vydechl a zabořil hlavu do zvaleného polštáře. Přikývla (jen sama pro sebe – muž bořící se skrze polštář do tenat spánku ji vidět nemohl) a vládným pohybem sklouzla z něho i z postele. Věděla, jak to chodí; dospěli k vzájemné shodě – ona přestala zajímat jeho, neboť získal její tělo, on již nezajímal ji, neboť získala vzpomínku na jeho tvář. Pomalu se oblékla a přešla k tmavě fialové kabelce, položené na toaletním stolku z druhé strany postele. Byla větší než kabelky obvykle bývají; Veronika ji otevřela a vytáhla z jejích útrob jasně červenou růži, kterou divadelním gestem položila na stolek – tak, aby květina směřovala k hlavě nyní již středně silně probouzeného, a tudíž lehce chrápajícího muže. Obrátila se k vypínači na stěně a zhasla světlo. Pak sebrala z věšáku kabát a natáhla si jej přes ramena; venku byla noc a zima.

Na odchodu se zastavila u dveří do obývacího pokoje, nahlédla dovnitř.

Seděl v křesle a pohled jí s úsměvem vrátil. Zavrtěla hlavou.

„Víš, nikdy jsem docela nepochopila, proč mi odpovídají ano.“

Pokrčil rameny. „Ani nevím.“

„Ale proč lžou? Vidí mě poprvé a žádný z nich mě už nevidí znovu.“

Naklonil hlavu na stranu. „A proč myslíš, že lžou?“

Veronika mlčela. „Láska je směšná,“ řekl muž v křesle.

Lehce se zasmála. „Nejsi první, kdo to tvrdí, autore. Tohle řekla už spousta lidí.“

Autor pokrčil rameny. „V tom případě je třeba ještě několikrát to zopakovat.“

Vzala za kliku a otevřela dveře. Utrousila nadávku, když ji studený vítr udeřil do obličeje; zachumlala se do kabátu hlouběji a mávla rukou na projíždějící taxi.

Přišla pozdě, jako obvykle. Autor seděl u stolku v rohu kavárny, usrkával teplý čaj z hrnku se dvěma namalovanými pavouky a pokyvoval si nohou do rytmu rádia, vyhrávajícího z reproduktoru na stropě. Zvedl se, aby jí dal polibek; uhnula.

„Co se děje, Katko?“ zeptal se, aby nenarušil přirozený vývoj rozhovoru.

Vrhla na něho nejistý pohled.

„Potřebuji s tebou o něčem mluvit...“ začala. „Ale nevím, jak to mám říci.“

Šálek zacinkal o talířek, autor se jí podíval přímo do očí.

„Ano? Totiž, ne?“

Uhnula pohledem. Zdálo se, že ústa většího pavouka na autorově šálku se nepatrně rozšířila.

„Já... byla to chyba. Neměla jsem to dělat. *Neměli* jsme to dělat.““

Auror zamrkal. „Proč?“

Pokrčila bezradně rameny. „Víš, já... já už někoho mám. A mám ho ráda.“

„Ale ty jsi přece–“

„Nikdy jsem ti neřekla, že tě miluju,“ skočila mu do řeči. Dívka byla rozhodnuta, jak už se tak někdy dívky (a také dřevorubci a amputující chirurgové) rozhodují: když tnout, tak oddělit.

Mlčky na ni zíral. Přesunula se blíže k němu a ve snaze cosi narovnat všechno pokroutila.

„Víš, ty jsi prostě můj nejlepší kamarád,“ řekla tiše. Teplota u stolku o několik stupňů poklesla – je smutnou, nicméně prokázanou skutečností, že se ženy k této větě v podobných situacích často uchylují (dokonce navzdory faktu, že většina z nich čte a pravidelně sleduje televizi). Autor nepřestal zírat. Z rádia se v tu chvíli ozvaly první tóny písničky Fuck you (I don't want you back) od umělce známého pod zvláštní pseudonymem Eamon a dívka se k autorovi naklonila a pohládila ho po zádech.

„Nechci ti ublížit. Promiň,“ šeptla.

Usrkl vlažný čaj. Muselo se to stát, bylo to součástí příběhu.

„Prosím tě, běž pryč,“ řekl.

„Já–“

„Prosím tě, běž pryč.“

Ruka opustila jeho záda. Dívka se zvedla a bez dalších slov odešla. Autor se podíval na téměř prázdny hrnek; na obrázku byl nyní jen jediný pavouk, ten větší. Věci měly správný průběh.

Spokojeně se opřel o stěnu vyloženou dřevem a cítil se strašně.

Namočila štětec do modré barvy a rychlým pohybem ruky udělala širokou čáru. Otočila se v piruetě a po dokonalých tři sta šedesáti stupních přidala pokračování. Rychle namočila štětec do fialové a vyplnila rýsujícím se mužskému obličejí (dosud neexistujícímu než jako náčrt tužkou na plátně) několika krátkými tahy levou tvář. Roztouženě vzdychla a přidala trochu žluté pod nos, následovanou lehkým a takřka něžným dotekem černí na bradě. Pracovala hbitě a v naprosté tichosti, vyrušované jen doteky nohou na novinách, kterými byla pokryta zem, a svými občasnými vzdechy.

Autor seděl opřený o stěnu asi čtyři metry za ní a zamýšleně ji pozoroval. V jejích pohybech bylo cosi fascinujícího – byly to pohyby zkušené profesionálky, která jako by (paradoxně) malovala svůj první obraz, tolik v ní bylo napětí (ne, pomyslí si autor, nikoli napětí, nýbrž *vzrušení*). Výskok a krátký črt žlutou nad levé oko a pod pravé ucho. Táhlé zaúpení. Veronika zrychlila a ponořila se do malby hlouběji, zatímco autor zavřel oči a poslouchal rytmus jejích tanečních kroků. Tohle byl Veroničin náhradní orgasmus, její substituovaná malá smrt; jinak to nedovedla.

Ateliérem se ozval hlasitý vzdech; autor vzhlédl a uviděl Veroniku ležet na zádech – na lopatkách – na zemi. Obraz byl hotov. Pomalu vstal a přešel k ní; naklonil se, uviděl na její tváři spokojený úsměv. Zvedla ruku a chytila ho za zápěstí. Autor se usklíbl: podobnost této

situace se situací ze včerejší noci (a přece jejich naprostá protikladnost) ho pobavila. Veronika mu svírala zápěstí, avšak role muže a ženy se zaměnily.

„Je to tam?“ sykla.

Autor se podíval na obraz – různobarevnou tvář muže, zkřivenou v křeči, a pokrčil rameny. „Možná,“ odpověděl. „A možná ne.“

Povzddechla si a s jistotou námahou vstala. Upřela pohled na pomalované plátno a jala se je pečlivě prohlížet; po několika minutách však rezignovaně zavrtěla hlavou. „Neřekla bych.“ Smutně odhodila štětec, který dosud svírala v pravé ruce.

„Možná to tam nebude nikdy.“

Autor ji konejšivě pohládl po zádech. Objala ho a zabořila tvář do polštáře jeho hrudi.

„Udělal jsi mě krásnou,“ zamumlala nezřetelně do svetru na jeho těle. „Ale proč jsi mě neudělal šťastnou?“

Autor pokrčil rameny. „Je mi to líto,“ řekl. „Byl to okamžitý nápad.“

Zabořila se hlouběji.

„Promiň,“ pohládl ji po vlasech. Pak se znovu podíval na obraz.

„Vždyť je to k smíchu,“ řekla Veronika a rozplakala se.

Hodiny na věži odbily šestou.

Štíhlý muž v béžovém cestovním plášti zavřel kufřík a rozhlédl se po okolí. Uzavřel úspěšný obchod a teď měl chuť zajít si na něco malého k večeři, na kávu a, inu, snad i na nějakou tu skleničku, aby celé věci dodal zdání výjimečnosti. Obrátil se proto na muže, stojícího na rohu ulice.

„Dobrý den,“ pravil. „Mohl byste mi ukázat cestu k nějaké kavárně či snad hospůdce tady poblíž, prosím vás?“

Autor se otočil a pohlédl na něho.

„Jistě. Vynikající kavárna je hned tady za rohem.“

Obchodní cestující (neboť takové povolání muž s kufříkem vykonával) si odkašlal a přátelsky se usmál.

„Á to jste vy, autore,“ řekl. „Nepoznal jsem vás.“

„Nic se neděje. Přeji vám hezký večer.“

„Děkuji a vám také.“

Přijela tramvaj, autor nastoupil a s lehkým zazvoněním odjel.

Posadil se u otevřeného okénka, ale neseděl déle než pár chvil, když jeho pozornost upoutala scéna vně vozu. Autor naklonil hlavu:

Mladík, jistě mu nemohlo být více než sedmnáct let, držel kolem ramen odhadem stejně starou dívku a oba seděli na betonové podezdívce pod obrovským billboardem propagujícím limitovanou edici instantní polévky (což samotné by již vyvolalo v autorově tváři nevěřičný úsměv) a do rytmu hudby, hrající odkudsi z pozadí, si oba do tváře zblízka šeptali slova línoucí se písničky Fuck you. Dívka se šťastně usmívala a hledala mladíka po zádech. Autor zamrkal, když přišel ke slovu refrén; teenager na jeho konci zavřel oči a s procítěným frázováním oddeklamoval: „*Fuck you, you whore, I don't want you back,*“ načež se nahnul a dal dívce pusu. Dívka mu ji nadšeně oplátila.

Tramvaj se rozjela a autor se opřel hlavou o skleněnou výplň okénka. K překvapení svých sousedů (neboť ty scéna ani v nejmenším nezaujala) se hlasitě rozesmál.

Veronika se rozhlédla po kavárně a vyrazila ke stolku (v rohu), kde seděl obchodní cestující a uskrával vídeňskou kávu.

Zářivě se usmála, neboť takto začínala každý svůj *lov*. „Mohu?“ zeptala se.

Stíhlý muž přikývl. „Prosím, uvítal bych společnost.“

Veronika se posadila a u číšníka, který (jak bývá v dobrých kavárnách zvykem) se jako kouzlem objevil po její pravici, objednala černý čaj. Reproduktor na stropě zněl táhlou a nasládlou melodií (album Protection skupiny Massive Attack), ideální pro rozhovor dvou cizích lidí.

Večer pomalu ubíhal; muž se rozhovořil.

„Čím se vlastně živíte?“ dotázala se Veronika,

„Jsem obchodní cestující,“ pokrčil muž rameny. „Jezdím po světě a prodávám zboží.“

Podivila se. „A jakého druhu je vaše zboží?“

Pohlédl jí do očí (neboť na podobné otázky byl nucen odpovídat často) a položil šálek, který dosud svíral v pravé ruce, zpět na talířek. „Prodávám hrůzu.“

Veronika zaklonila hlavu dozadu a rozesmála se; muž však zůstal vážný. „Jsem obchodní cestující s hrůzou,“ zopakoval.

Přestala se smát a zkoumavě si ho prohlédla. „Kdo by si kupoval hrůzu?“

Usmál se. „Zvědaví lidé. Lidé, kteří si myslí, že mají vše (a mají především až neuvěřitelně dlouhé a nudné chvíle).“ Poklepal hrdě na svůj kufřík vedle židle. „O zákazníky není nouze, věřte mi.“

„A daří se vám klienty uspokojit?“

„Jistě.“

Veronika zavrtěla hlavou. „Se mnou byste měl ovšem těžkou práci. Nebojím se pavouků, myši mám ráda, netrpím na závratě...“

Obchodní cestující s hrůzou usrkl kávu a naklonil hlavu na stranu. „A vy snad máte zájem?“

Veronika se zasmála.

„Uzavřel jsem dnes velmi uspokojivý obchod a jsem v dobrém rozmaru,“ řekl muž. „Pokud chcete, udělám vám znamenitou slevu.“ Zamíchal lžičkou v šálku. „Stačí, když zaplatíte zdejší útratu a budu považovat smlouvu za uzavřenou.“

Vedle stolku se zjevil číšník a položil před Veroniku hrnek s horkou vodou; tentokrát byl na něm motiv šachovnice s rozehranou partií. Otevřela sáček s čajem a ponořila jej do dýmající tekutiny. Obchodní cestující ji se zájmem pozoroval.

„Platí,“ řekla Veronika.

Přikývl.

„A čím se zabýváte vy?“ zeptal se.

Zamyšleně si pohrála se sáčkem. „Jsem umělkyně.“

„Skutečně?“

„Ano. Maluji tváře mužů v okamžiku jejich vyvrcholení.“

Muž vážně přikývl. „A máte k tomu nějaký zvláštní důvod?“

Veronika vytáhla sáček z čaje a opatrně usrkla horký nápoj (nesladila). „Snažím se nalézt okamžik dokonalého štěstí.“

Obchodní cestující neuspěchaným pohybem promíchal svou postupně vychládající kávu a poklepal lžičkou o okraj šálku. „Myslíte, že ho lze nalézt tam?“

„Jsem o tom přesvědčena.“ Šachová partie na hrnku se (aniž by jí on či ona sledovali) posunula o něco blíže k rozuzlení. „Věřím, že v tom okamžiku,“ pravila Veronika, „je člověk zproštěn starostí. Smrt, dosud pečlivě ukrytá v jeho těle, vyrazí na povrch a přiblíží člověka

k nebytí (které je už ze své podstaty stavem bezstarostným a tudíž šťastným); a věřím také, že tento stav (který je jedinečný a žádným jiným způsobem neopakovatelný) je možno zachytit a prodloužit jeho trvání na plátně; uzavřít jej do obrazu.“

Muž usrl další doušek kávy. „Jedinečný a žádným jiným způsobem neopakovatelný,“ přeríkal si pro sebe Veroničina slova. „Víte, mám při svém povolání takového koníčka,“ pravil. „Fotografuji si občas tváře svých zákazníků při... řekněme, procesu konání obsahu smlouvy.“

Vytáhl kufřík na stůl a otevřel jej; když jej znovu zaklapl, svíral v ruce několik fotografií. „Myslím, že byste se na ně měla podívat,“ řekl a teprve nyní si všiml obrázku na hrnku, který Veronika svírala; partie skončila matem (a tedy prohrou) bílého.

Položila šálek na talířek a napráhla ruku.

Autor zalil vroucí vodou limitovanou edici instantní polévky a pohodlně se usadil do křesla. V zámku zachrastily klíče a jemně zaskřípaly otevírané dveře.

Veronika se postavila před něj (všiml si její nápadné bledosti) a zaseptala. „Byl to nesmysl, vid? Celou tu dobu.“

Autor zamíchal polévku (neboť i její limitované vydání se ostudně muselo míchat) a opatrně upil. „V křeči jsme si všichni rovni. Nejsem první, kdo to tvrdí.“

Veronika se vyčerpaně svezla k nohám křesla. „Ale proč to všechno?“

„Protože láska je nejen směšná, ale,“ odložil autor šálek s polévkou, „a to především, je fascinující sérií šťastných okamžiků, dobře promíšených s dlouhými chvílemi krutého neštěstí.“

Vstal a zvedl Veroniku ze země. „A na okamžik nám dává pocit, že jsme výjimeční; stejně jako reklamní trik téhle exkluzivní polévky.“

Dovedl ji k posteli. Všimla si, že na stolku je položena růže; obrátila se k němu a otevřela ústa.

„Ale–,“

„Koupil jsem ji dnes večer,“ přerušil ji. „Aby dala příběhu zdání výjimečnosti,“ usmál se a nahnul se k ní. Políbil ji.

„Áhhhh,“ ozvalo se pokojem. Veronika uvolnila sevření a sklonila hlavu k autorovým uším.

„Miluješ mě?“ zeptala se. Autor ji pohladil po vlasech.

„Ne,“ řekl.

A usnul.

Radka M. POSLUŠNÁ

Anička

Paní Boháčková ležela na posteli, která se jí zpočátku zdála přespříliš měkká, ale časem ztvrdla v kámen, ne-li v diamant. Už z ní nevstala dobrý měsíc, dny trávila vzpomínáním, vyšetřeními, luštěním, občas se stavila dcera, syn nebo pan farář, který se s ní modlil a nabádal ji k pokoře, když si stěžovala na to nekonečné trápení. Jinak s ní nemluvil nikdo, sestřičky se leda zeptaly, jestli chce podat mísu, nebo jí vybízely k jídlu, doktoři zase o ní mluvili nad ní, aniž by věnovali byt' jen jedinou myšlenku tomu, že i stará a nemocná žena může umět latinsky a vyznat se v lékařství, a nakonec uklízečka s cizím přízvukem, která nemínila strpět na zemi žádný drobek a hýřila do neurčita pronesenými výrazy typu: prase, dobytek...

Paní Boháčková si byla vědoma, že umírá, sepsala již závět', pro jistotu s notářem a za přítomnosti svědků, všechno odkázala dětem, jen svoji literární práci sousedovi, panu Vondruškovi. Pan Vondruška byl penzista mnohem starší než ona, ale v jeho rodině se nosil dlouhý život, a tak čiperně pobíhal se svým pejskem uličkami Vinohrad, ačkoli měl na hřbetě už skoro devět křížků. Kdysi to byl velice šarantní a žádaný pán, vyučoval hře na klavír, paní Boháčková, tehdy ještě Anička, byla z bohaté továrnické rodiny, a tak k němu musela chodit na hodiny. Stal se její první láskou, snila o něm až do svých padesáti let, kdy se přestěhovala na Vinohrady, aby uvolnila rodinný domek pro čerstvě vdanou dceru, a tam ho spatřila, zestárlého a věkem zlého. Při prvním setkání ji seřval, že nedověřela dveře, což by mohlo motivovat nějakého nenechavce k proniknutí do objektu, nepoznal ji, nikdy se mu neprozradila, až nyní, v závěti. V jejích písemnostech nebylo nic moc cenného, šlo o několik literárně průměrných knih, kterými chtěla sdělit společnosti své mladické názory a sladoučké sny, kdysi, a dalo jí to práci, se rozhodla za ně nestydět a přijmout je jako počáteční opus nikdy nerozvinutého talentu. Mimo tyto romány odkázala panu Vondruškovi i kratší prózy, které sepisovala po večerech, když měla chvilku času mezi zaměstnáním, domácími pracemi a dětmi. Na tyto povídky byla hrdá, ale pro publikování v časopisech, protože knihu by jí v té době těžko někdo vydal, jí přišly příliš intimní. A nakonec v oné krabici s papíry, až docela na dně, ležela krabička a v ní nikdy neodeslané milostné dopisy pro učitele hudby Libora Vondrušku.

Paní Boháčková se již dávno smířila se smrtí, nebo se alespoň domnívala, že to dokázala. Ale mnohem hůře se vyrovnávala s umíráním, tím nekonečným stavem bezmoci a odkázanosti na pomoc necitlivých lidí, kteří v ní viděli jen jakousi hmotu, jež pouze polyká a vylučuje, aby za pár dní byla odvezena do suterénu a nahradila jí jiná podobná hmota. Nevčítala sestram jejich chladnost a odtažitost, cožpak se dalo očekávat, že budou pojmát pacienty jako osobnosti, že si k nim najdou vztah? Zbláznily by se! Za války taky pracovala v nemocnici, jako nedostudovaná doktorka měla vyšší postavení než sestry, nemusela obracet a otírat ležáky, jen procházela mezi lůžky, asistovala. Brala si každý osud k srdci a nevydržela víc než pár měsíců. Ne, paní Boháčková nezazlívala lékařům jejich přístup, který ponejvíce připomínal postoj veterináře k chundelatému pacientovi. A neobviňovala dokonce ani vlastní děti a vnoučata, dospělí pracovali, znavení všední dřinou museli se přemáhat k občasně návštěvě, tušila to za jejich úsměvy a vlidnými slovy a nehněvala se. Děti zase děsil nemocniční zápach i stvoření ležící na posteli, které již tak pramálo připomínalo babičku z Prahy...

„Sestřičko,“ řekla paní Boháčková jednou ráno, když jí podávaly pestrobarevnou směs raních prášků, „zavolala byste mojí dceri? Dnes večer zemřu a chtěla bych se s ní rozloučit...“

„Ale jděte,“ mávla sestra rukou, „však tu s námi budete ještě dlouho!“

„Nestrašte,“ posteskla si paní Boháčková a sestřička na ni na chvilku pohlédla jako na člověka, pak odvrátila pohled a pokračovala v rozdávání léků ostatním umírajícím ležákům. Než došla do sesterny, dávno už si nic z minirozhovoru nepamatovala, paní Boháčková to tušila a smířila se s tím jako se vším ostatním. Její odevzdání ovšem cítilo potřebu povídat si, ještě naposledy předhodit svůj život na přetřes, zopakovat si nahlas ty historky, zážitky, postavy... Nebyl tu ale nikdo vhodný k tomuto účelu, zleva ležela hluchá paní, která často plakávala, protože za ní nikdo nechodil, zprava jakási umělkyně, které přinášely denně náruč květů, ale ona už nic z toho nevnímala, jen občas na moment otevřela oči a řekla: „Někdo klepe, Petře, otevřete!“ Na pokoji ležela ještě jedna osoba, ale ta již neprocítala, všeobecně se jen čekalo, kdy konečně umře.

O desáté dorazila nevlídná uklízečka, bylo jí teprve třicet, ale život jí vryl vrásky padesátinice. Její mop plesknul na podlahu a sunul se po čistém linu, až se ozvalo zachrastění. „Čuňata,“ podotkla uklízečka, zvedla mop a spatřila stříbrný řetízek s křížkem. Zvedla ho, pozorně si prohlížela kvalitní klenotnickou práci, pak ho položila na stolek paní Boháčkové, pod jejíž postelí ležel, a pokračovala v práci.

„Nechcete ho?“ zeptala se nečekaně paní Boháčková.

„To víte, a pak řeknou, že jsem vám to ukradla,“ odsekla uklízečka nevlídně.

„Dostala jsem ho od maminky, byla to velice zbožná žena, ale dcera i syn jsou nevěřící a o podobné věci nestojí, leda by to prodali...“ začala paní Boháčková, uklízečka pokračovala ve vytírání podlahy bez špetky projeveného zájmu. Slova jen plynula kolem ní, ani se nesnažila tvářit, že poslouchá, ale paní Boháčková nedokázala přestat: „Žily jsme s maminkou v Dražeticích, to je taková malá zapadlá víska v lesích, děti to tam nakonec prodaly a koupily si něco blíž Prahy... Ale já jim to nevyčítám, práci tam sehnat nemohly, dojíždění stálo příliš... Jako malá, před rozvodem rodičů, jsem bydlela v Praze, nádherný přepychový byt elegantního průmyslníka, nevím jak se stalo, že si vzal zrovna moji pokornou a prostou maminku, nechtěla o tom nikdy mluvit... Po osmi letech ji opustil, vzpomínám si na tu ženu, kouřila ze špičky, nosila kolem krku kožich, kterého jsem se bála, protože měl liščí hlavičku...“ Uklízečka popojela s vozíkem, na němž se vezl kbelík s pěnovou vodou, na chodbu, ale paní Boháčková tomu nevěnovala pozornost a pokračovala ve vypravování, hovořila o své první lásce učiteli hudby, prvním polibku se sousedovic klukem, seznámení s manželem na venkovské zábavě, o dětech a jejich dětech. Byl to prostý příběh, který se příliš nelišil od tisíců jiných. „A vidíte!“ volala paní Boháčková, protože uklízečka se přesunula do sousedního pokoje: „Ten román dnes skončí, bez pointy jak už to v životě bývá!“

Pacientce se ulevilo, od té chvíle jí bylo lehce, dokonce jí přišlo, že by klidně mohla vstát a začít tančit. Tichounce si broukala písničku „Škoda lásky“, kterou miloval její manžel. Josef Boháček, jenž pocházel stejně jako Vondruška z dlouhověké rodiny, přesto se dožil sotva pětatřiceti let, a přitom to byl takový milý a slušný člověk. Vzpomněla si na jeho modravé oči, které nebesky zářily z pod šedi pětépácké uniformy, půvabná Anička s ním tančila celý večer. Paní Boháčková si uvědomila, že poťukává nohou do rytmu.

„Sestřičko, volala jste dceři?“ zeptala se důrazně paní Boháčková, když dostávala polední příděl tabletek. Věděla, že to Anka ponese těžce, ale ještě hůře by nesla, kdyby nedostala příležitost k rozloučení. Pacientka se přímo bála jejich slz, proč jen to dítě nemůže pochopit, že smrt je pro ni vysvobozením, že je to poslední schod na cestě k nebi? Ach ano, nebe. Původně ho vnímala jako cosi abstraktního, ale čím blíže byla smrt, tím více si ho přála zkonkretizovat, nakonec mu dala podobu lehce omšelého luxusního bytu pražského továrníka s přiléhající dražetickou zahradou, to tiché a ničím nerušené místo mělo znovu svést do-

hromady ji a Pepíka. Zapne staříčkový gramofon, přiloží jehlu na desku a nekvalitní zvukový záznam skřípavě spustí „Škoda lásky“. Začínala se na ten taneček těšit jako se v dětství těšila na chudíčké a neopakovatelné vánoční svátky. Pan farář by se asi nad takovými nápady jen pousmál, ale kdo ví, lidská hlava je uzamčená místnost a duše kvetoucí louka na vrcholu nedostupných hor. Paní Boháčkovou ten příměr potěšil, kdysi se pokoušela i o poezii, ale slova jí přišla příliš tvrdá, než aby je šlo zmačkat do veršů, nyní se to jevilo snadným.

„Všimla jste si, jak člověk pořád žehrá na život, a přitom žít je tak lehké a samozřejmě,“ podotkla paní Boháčková doleva směrem k nahluchlé paní a netrápila se tím, že jí nerozumí. Odpoledne se vleklo jako každé nemocniční odpoledne, bez zážitku, zábavy, citu, a přesto se tentokrát zdálo paní Boháčkové příliš krátké. Nechtěla oddalovat smrt, jen potřebovala stihnout pochopit svůj příběh. Všechny ty zvraty, štěstí a žaly, vždy si namlouvala, že každý jedinec je nedílnou součástí veliké stavby, v celku nevýznamný, přesto však ze statického hlediska nepostradatelný. Věřila také v Boha, v osud, který pro smrtelníky nepochopitelnými šťouchy posouvá hrací kuličky k určitému, neznámému cíli. Ale toho posledního odpoledne jí napadlo, zda to všechno, civilizace, svět, vesmír není jen jeden obrovský a nesmyslný chaos neustálého objevování a ztrácení, poznání a zapomnění.

Paní Boháčková se téměř lehce posadila na lůžku. „Ale copak, snad jste se nám někam nevydala?“ zeptal se vlídně lékař, který právě vstupoval do dveří.

„Musím si pro taneční střevíčky,“ odvětila paní Boháčková a bolestně cítila, že jí ten neoholený mladík nechápe a nerozumí.

„Jen si lehněte, někoho vám pro ně pošlu,“ slyšela jeho konejšivý hlas. Do pokoje nakoukla rozchechtaná sestřička: „Ondro, pojď už!“ „Jen hezky ležte,“ dodal doktor a vyrazil za sestřičkou...

Okolo šesté dorazila Anka Boháčková, uhoněná z práce, v krámě měli právě účetní uzávěrku. V ruce držela síťovku s vaničkou kivi, na které si její matka potrpěla, nejradši měla ty měkoučké, vyzrálé. Nikdo jí nezavolal, přišla jako každou středu. „Maminko, mami,“ řekla láskyplně a dotkla se ledové ruky paní Boháčkové. Ale ta nereagovala, jen přerývaně oddechovala. „Sestřičko, můžu se...?“ ptala se sestry, která právě vešla dovnitř s večerním přídělem prášků.

„Zavolám pana doktora,“ vyhrkla sestra, dřív než stihla Anka Boháčková dokončit větu. Byla to děsivá odpověď, dcera si musela sednout na židli vedle postele, slzy se jí hrnuly do očí, přes ten mlžný závoj jen matně vnímala sestřin návrat s červeným pytlek: „Do toho, prosím vás, dejte její věci!“

„Maminko...“ řekla Anka Boháčková, cítila v sobě tolik velkých palčivých slov, ale neuvěřila žádnému z nich dát ten pravý jazykový tvar.

Gramofonová deska se pomalu roztáčela, jehla při doteku zavržala, ve vteřince ticha se z dálky ozval bolestný ženský vzlyk, poslední záblesk pozemských strastí, který navždy přehlušila píseň „Škoda lásky!“

Hana ŠUSTKOVÁ

Můj bůh

Prý jsem schizofrenik.

Kdo je to schizofrenik?

Samozřejmě už jsem na to byl připravený, můj bůh mi často říkal, že lidé nesnesou mou výjimečnost a budou se mě snažit zařadit někam do... do... babince? Blázince?

„... ale raději mu to tak nepředkládejte, paní Houšková,“ říkal ten chlap v bílém plášti mý Katce, mý ženě. seděl jsem v čekárně a sledoval ty hnusný obličej lidí kolem sebe. Všichni byli tak... obyčejní. A já to všechno slyšel, všechno, co doktor Katce řekl. Přesto jsem dělal, že ne.

„Že nejsem schizofrenik, že ne?“ hledal jsem útěchu u svého boha mezi rozmazanými myšlenkami.

„**Nikdys nebyl,**“ ozval se ten uklidňující hlas v mé hlavě a mnou projela příjemná horká vlna. Někdy je tak skvělé být výjimečný. Až všichni pochopí, kdo jsem, že jsem poslem božím, určitě hravě změni názor!

Pojďte pane, budeme si hrát...

„Pane Houšku, pojďte prosím dál...“ zve mě sestra otevřenými dveřmi. Je tak mladá! Byl jsem někdy taky tak mladý? Nepamatuju se. Asi ne.

„Jak vypadá svatba? Kde jsme byli na svatbě my?“ ptal jsem se jednou Katky. Její ztrápený obličej na mě pohlédl skelnýma očima.

„V Jičíně. Ty si to nepamatuješ...“

„Proč si to nepamatuju?“ dorážel jsem na ni po chvílce. Tohle mě bavilo. Lidí měnili výrazy a hlasy.

„To bylo předtím... předtím, než... tos byl ještě normální...“ vzdychla a po tváři jí stékala drobná slzička. Otočila se k oknu.

„Káto, pojď si se mnou hrát...“ zaprosil jsem ještě, ale věděl jsem předem, že tentokrát člobrdo nevytáhne.

Díval jsem se na tu sestru. Rysy měla jemné a pěkné, ne jako Katka. Kolem očí se jí tvořily malé vrásky a neuměla se tak hezky usmívat. Podíval jsem se na ni a vstal.

„Sestro, dejte mi kousek svého mládí...“ požádal jsem ji. Ta to přeci určitě umí. Vytáhne nějakou injekci a bude to.

„Nechci to zadarmo,“ dodal jsem, když se jen tak divně usmívala.

„**To není boží člověk, Jiří...**“ ozval se nečekaně bůh v mé hlavě.

Aha, to není boží člověk. Pryč od něj. Sestra mě dostrkala až na stoličku proti doktorovi a já se posadil.

„Podívejte se, pane Houšku,“ začal doktor rozvláčně.

Tak už mluv, ty zrůdo! Tak už mluv, ty karikaturu božího hněvu, já vím, co mi chceš nalhávat! Já to vím!

„**Tvař se, že to chápeš. Nech ho při tom, že se chceš léčit, Jiří. Jen tak budeš mít možnost setkat se s lidmi, co nám budou rozumět!**“

„... situace je taková, že,“ zhluboka se nadechl, „že vám fyzicky nic nechybí.“

Co je to fyzicky?

„... pouze jsme zjistili jakousi změnu ve vašem mozku, diagnostikovali jsme silnější neurózu.“

Co je to diagnostikovat? Co je to neuróza?

V hlavě mi hučelo.

„... takže by bylo nejlepší, kdybyste nějakou dobu strávil pod dohledem. Vůbec se neplašte, není to nic výjimečného, budete se tam mít jako doma!“

Katka mě odtáhla domů. Koupila mi zmrzlinu a lentilky, abych se cestou domů zabavil. Ty barvičky se mi moc líbily, ale můj bůh mě stále nutil přemýšlet.

„Až tě tam odvezou, musíme k sobě někoho získat.“

„Ano, jistě,“ odpovídal jsem mu stále dokola.

„Víš, proč už si s Martinkou nerozumíš?“ začal zase.

S Martinkou? S mojí nejmladší dcerou, které nedávno bylo osm let. Jo, už vím, o kom mluví.

Kdo je to dcera?

„Jak jsme přišli k Martince?“ ptal jsem se jednou Katky.

„Měli jsme se rádi a narodila se nám.“

„Aha,“ řekl jsem chápavě.

Měli jsme se rádi a narodila se nám...

„A my už se nemáme rádi?“

„Máme, ale jinak,“ odpovídala mi trpělivě.

Ale když jsem se jí ještě zeptal, proč se máme rádi jinak, už mi neodpověděla.

„Nevím, proč?“ odpověděl jsem tedy bohovi a čekal na jeho tišivá slova. Bylo mi z nich vždycky tak dobře...

„Dokud byla malá, věřila ve mně. Už nevěří.“

„Aha.“

„Proto ti dospělí nerozumí. Nechápu, že může být ještě něco mimo to, čemu se naučili věřit v dětství.“

Chvíli jsme bydleli ještě u nás doma, než mě odvezli. Katka plakala a já taky. Ještě víc než ona.

„Nech toho,“ řekl mi pak můj bůh.

Usušil jsem slzy a sledoval, jak mi naše ulice mizí za zamřížovaným okýnkem. To okýnko mi připomínalo různé akční thrillery.

Co je to thriller?

„Žiju s tebou jako ve vězení, Jirko!“ rozplakala se Katka jeden večer na gauči.

Nevěděl jsem, proč pláče. V televizi běžel večerníček, a proto jsem neměl čas ji sledovat, neboť zrovna lezl Bob a Bobek z klobouku. Mírně jsem přikývl, jak mi poradil můj bůh.

„Copak to nechápeš?! Proč nic neříkáš?“

Slzy jí smáčely bledé tváře.

„Chápu,“ zaseptal jsem bezmyšlenkovitě.

„Proč se nedívá na televizi?“ otázal jsem se boha, protože mě švalo, že mi ruší jedinou radost. Tentokrát mi neodpověděl, když ho tolik potřebuju!

„Nežijeme spolu jako manželé,“ vyhrkla Katka mezi slzami.

My jsme manželé?

„Dej mi trochu volnosti, Jirko, prosím...“ dýchala přerývaně a hleděla na mě hlubokýma očima. To bylo poprvé, co jsem neviděl večerníček. Vlastně jsem ho pak moc neviděl, to k nám domů chodil ten strejda Petr.

Auto se mnou ujíždělo dál a dál. Začal jsem se nervózně hrabat v batohu po lentilkách, protože jsem byl zvyklý je cumlat vždycky, když jedu autem. Jak jsem hledal tu správnou

krabičku, ven vypadla malá fotka. Fotka? Katka mi s sebou dala fotku? Koukám na ni, i když mě můj bůh zrazuje. Je na ní Katka celá v bílém a nějaký muž.

„Kdo to je?“ vysílám dotaz ke svému bohovi.

„**To budeš asi ty před tou nehodou,**“ ozval se a rozduřil svůj hlas v mé hlavě.

Jasně. Já před nehodou.

„Před jakou nehodou?“

„**Katka ti o tom říkala tenkrát v nemocnici, vzpomínáš?**“

Ne. To ale svému bohovi říct nemůžu. Třeba by mě opustil a já zůstal na světě sám.

„**Sám bys nezůstal, máš Katku,**“ četl mi myšlenky můj bůh.

Sám? Sám jsem byl i po mnoho večerů s ní. Když na návštěvu přišel strejda Petr.

„Říkej mu jak chceš,“ oznámila mi jednou, když jakoby nic stál mezi dveřmi.

„Ahoj, já jsem Jirka,“ podal jsem mu ruku.

Pohlédl na mě, a pak na Katku. Asi se mě štilil dotknout.

„Ty na to nevzpomínáš?“ apeloval jsem na svého boha.

„**Myslíš pak ten balkon?**“

„Ano, ten balkon.“

„**Zapomeň na to,**“ radil mi můj bůh a já byl rád, že ho mám.

„Tak tohle je váš nový pokoj,“ odvedl mě jakýsi muž po schodech nahoru. V ruce jsem třímal svého medvídka a koukal na spolubydlící. Jednomu bylo asi pětadvacet a druhému o pár let víc než mě, asi pětapadesát. Ten druhý mi byl sympatičtější.

„Ahoj, já jsem Jirka,“ podal jsem tomu staršímu ruku.

„Ahoj, já Kamil. HIIIIII!“ začal se řehtat na celé kolo a koukal na mého medvídka.

„Co se směješ Mišovi?!“ vyjel jsem na něj.

„Já se mu nesměju, HIIIIII!“ roztáhl ústa v jakousi karikaturu.

„Měl jsem taky takového,“ řekl mi pak, když se uklidnil.

„Má radost, že tě vidí,“ vypískl nezvykle vysokým hlasem ten druhý kluk, ten mladíček.

„Já jsem Tomáš,“ podal mi pak taky ruku a my se pozdravili.

„**Budou ti rozumět víc než doma...**“ zašeptal mi můj bůh.

Ano. To určitě.

K obědu bylo něco se zelím. Kluci z vedlejšího pokoje ho tam po sobě házeli, tak jsme začali všichni. Byla to legrace.

„Mám schízu,“ zasmál se pak někdo a všichni se rozesmáli.

Nejlepší vtíp týdne. I mně tak připadal. Vždyť všichni věděli, že jsou jen obětí nechápavých doktorů.

Naproti u stolu seděla taková hezká paní. Bylo jí asi padesát a v očích jí hrály plamínky. Měl jsem chuť se s ní bavit a když jsem za ní zašel, zjistil jsem, že máme mnoho společného.

„Všichni tady maj ňáký neurózy nebo psychický poruchy...“

„A co je vlastně tobě, Kiki?“ zeptal jsem se slušně. Tyhle dospělácký rozhovory mě bavily.

„Prý zastavení vyvíjení osobnosti, nebo já nevím, jak to říkali, asi to bylo jinak...“

Co je to osobnost?

„Já zase...“ přispěchal jsem se svou troškou do mlýna, „já zase jsem prý schizofrenik.“

Rekl jsem to tak, aby věděla, že i já si o své nemoci myslím totéž co ona.

„Ale jednou, to už je strašně dávno, asi pět let, jsem byl v nemocnici. Ten jeden hnusnej doktor říkal můj ženě...“

„Ty jsi ženatej? Taky bych se jednou chtěla vdát...“ zasnila se Kiki.

„No, tak řekl má ženě, že mám prý něco v kebuli přehozenýho, nevím, jak to myslel, ale...“ mávl jsem rukou.

Zvesela se zasmála.

„Nemáš to v hlavě v pořádku!“ smáli se mi tenkrát v nemocnici.

Říkal jsem bohovi, ať mi to vymaže z paměti, ale prý to nejde.

„Katko, řekni, je to pravda?“ naléhal jsem na ni pokaždé, když přišla.

„Už nebudeš moci pracovat ve Vědecko-výzkumném ústavu Praha...“ odpovídala mi pokaždé a já si nemohl vzpomenout, jestli jsem někdy něco takového dělal.

„To ta nehoda...“ říkala všem známým.

Byl jsem pokusné zvíře. Nenáviděl jsem tu dobu. Raději jsem jedl lentilky.

Vrátil jsem se do reality.

„Kiki, mám tě rád,“ řekl jsem jí a objednal jí bylinkový čaj.

„**Tohle je příležitost vysvětlit Kiki o mně,**“ doléhal na mě můj bůh, když jsme se vídali každý den a povídali si.

Jednou mi Kiki řekla, že by si se mnou chtěla zahrát na maminku a tatínka. Řekl jsem, že bych rád, ale že ji musím někoho představit.

„Koho?“ divila se.

„Mého boha.“

Zdálo se, že to chápe. Byl to první člověk na světě, kdo mi neřekl: Jsi prostě schizofrenik.

Jako tenkrát, když mě Katka zase zavřela na balkon, protože přišel Petr. Prý jen tak, ale já věděl, že přišel na kafe. Já totiž kafe nepiju (prý jsem ho dřív pil, dokud...) a už je jasný, proč nedávno mluvila o vězení. Chce někoho, s kým by mohla pít svého turka.

Bylo to v zimě a já neměl svetr. Pode mnou jezdila všemožná havěť a padala námraza. Lidi neviděj, když padá námraza, ale já jo. Mám totiž svého boha. Chodil jsem sem a tam a rozprávěl si se svým bohem.

„Chci, aby tě lidé uznávali,“ říkal jsem mu.

„**Zkus to,**“ nabádal mě, když v tom m to napadlo.

Vzal jsem kousek ztrouchnivělého dřeva, co ležel dole v rozbláceném sněhu a hodil jím souseďům do okna. Sklo zabřinkalo.

„Co se to...“ vykoukla z něj naondulovaná hlava.

„Věříte v boha? zeptal jsem se.

„A co jako s tím?“ nechápala souseďka.

„Já mám boha v hlavě. Můj bůh mi říká, že vy jste jedna z těch, kdo půjdou do nebe“ (to mi můj bůh doopravdy řekl).

„Ale kuš!“ sykla.

„Skutečně! Mám se zeptat, kolik vám zbývá života?“

Bouch! Okno se zavřelo. Chvilí jsem na něj civěl, ale pak se naklonil přes zábradlí balkonku: „**LIDI! JÁ MÁM V HLAVĚ BOHA! MÁM HO V HLAVĚ!** Ukazoval jsem si na čelo a mnoho chodců vzhledlo nahoru. Přes hukot aut to ale nebylo tak působivé.

„**MÁM V HLAVĚ BOHA! MÁM V HLAVĚ BOHA!!**“ opakoval jsem stále dokola. Lidé dole si tūkali na čelo a na sousední balkon zase z druhé strany vyšel souseď.

„Tak hele! Buď zmlkneš, nebo ti tu držku rozmlátím!“ rozmáchl se naprázdno.

Za ním vyběhla jeho pohublá žena.

„Karle, nech ho, je to schizofrenik... padlej na hlavu...“ táhla ho za loket pryč, a i když se mu moc nechtělo, oba dva za chvíli zmizeli uvnitř.

„**Musíme jinak,**“ radil mi můj bůh, ale já už nevěděl jak.

Tady v léčebně to vůbec nebylo špatný. S klukama na pokoji jsem si dobře rozuměl, hráli jsme člobrdo a kloboučku ho!, prostě fakt dobrý. Ale nejlepší to bylo s Kiki. Připomínala mi Katku, ale jinak. Chápala mě.

Po půl roce mě přišla Katka navštívit, ale nějak už jsem na ni neměl náladu. Viděl jsem, že v našem autě dole sedí Petr.

Kdy jsme to auto kupovali?

„Tak já už... už musím...“ omlouvala se.

Čekal jsem, že mě jako vždycky políbí na čelo, ale tentokrát to neudělala. Asi se mě štítí už i ona. Proč, můj bože?

S Kiki jsme si párkrát hráli na rodinu.

Mám doma rodinu?

„Já ti jako uvařím, jo?“ poskakovala vždycky kolem stolku na jejím pokoji. I když to všeobecně bylo zakázané, abychom my chlapci byli na dívčím patře, mně to sestřičky dovolili.

„Jo,“ říkal jsem obvykle a bylo mi dobře. Často mi bylo dobře, když mi lidi neďáli naschvál s tím, že mám schízu.

Už jsem věděl, že tady je můj pravý domov, s Kiki. I můj bůh to tak řekl:

„Budeme si spokojené žít, my tři. Já, Kiki a ty.“

Zdeněk HUSPEK

Cesta za Hedvikou

Noc ustoupila šedivému ránu a stařec se pomalu zvedl ze svého bizarního lůžka. Spustil nohy na studenou podlahu a zašátral po pantoflích. Na stole nahmatal silné brýle v kostěné obroučce a zkontroloval čas na hodinách nad dveřmi. Za pět minut sedm, kývl spokojeně hlavou. Věděl, že tahle spokojenost jej bude provázet celý den, anebo aspoň převážnou část dne. Už léta nepotřeboval budíka.

Z porcelánového hrnku vypil zbytek studeného čaje, stejný hrnek vedle byl prázdný. Byla to jeho dávka čaje na noc, někdy vypil oba, jindy zbylo tolik, co dnes. Natáhl staré pruhované tesilky, ponožky, přes tričko, jež nesvlékal ani na noc, košili. S kbelíkem, do něhož v noci močil, aby nemusel do studené předsíně na záchod, opustil místnost.

Místnost byla stejně bizarní jako lůžko. To představoval starý gauč, na jehož proleželých matracích byly vyskládány ještě jedny, novější. Přes ně bylo natažené prostěradlo, barevná deka, na níž ležel a teprve potom prošívaná deka a polštář. Hned vedle postele byl bytelný dubový stůl, původně kuchyňský, pod oknem lavice stejná jako stůl, v rohu naproti vysoká, nová ještě lednice a vedle ní na dvou židlích postavených na sobě barevná televize. U dveří do bývalé ložnice, kterou měla původně užívat dcera, byly na zdi zavěšené široké světlé skřínky, část kuchyňské linky. Spodní část linky stála vedle v kuchyni. V rohu u dveří do této kuchyně byla provizorně, už skoro deset let, zabudována výlevka s kohoutkem na studenou vodu. Voda ostatně tekla v celé chalupě, kromě koupelny, jen studená. Zajímavou částí místnosti byl kachlový sporák, pec tomu říkali, původně ji chtěl při úpravách po koupi chalupy zbourat, k čemu tu bude ten starý krám, říkala Hedvika, ale dcera se postavila proti. Jestli chcete, abych sem jezdila a měla tyhle dvě místnosti, tak tady pec zůstane, poručila si a tak to i zůstalo. Pec byla funkční, měla dvě trouby nad sebou a prý se tam pekly i pouťové koláče. To říkali sousedé, ale Hedvika peci příliš nevěřila, pláty jsou děravý, kouř půjde do místnosti a zadusí nás, stařec věděl, že to je nesmysl, ale neodporoval, a tak vedle pece stál starý elektrický sporák, z něhož se používala jen trouba několikrát do roka. A protože z velkých kamen z kuchyně se místnost příliš vytopit nedala, stála před sporákem ještě malá, bubínková kamínka.

Stařec odemkl hlavní dveře, odklapnul zástrčku dveří verandy, sundal řetěz a přehlédl dvorek. Nebyl velký, pod košatou jabloní dřevěná králíkárna, přístavek slepičího kurníku, menší stodola. Do ohrazené části dvorku vypustil šest slepic, nasypal jim pšenici, králíkům hodil do kotců seno, pro dnešní ráno to musí stačit. Vrátil se do chalupy, na plynovém sporáku si ohřál zbytek včerejší hovězí polévky a k tomu zakrojil kousek chleba. Po snídani přišla na řadu doktorská strava, jak říkal misce s několika druhy prášků. Jeden na svoji anginu pectoris, další na šumění v uších, bolavá záda, prostatu... krmil se prášky trpělivě, i když s nechutí. Nevěděl, jestli vůbec k něčemu jsou, ale když už mu je doktor napsal, respektoval to. Misku odsunul na linku tentokrát v kuchyni, hned vedle lahví s nedopitým rumem, fermetem a zbytkem červeného vína. Podíval se na hodiny, byl nejvyšší čas.

Přestože byl všední den, vyšel před chalupu ve svátečním tmavém obleku a kloboukem na hlavě. Tak jedete, zavolala na něho sousedka z protější chalupy, jo jedu, odpověděl a pomyslel si něco o zbytečném zájmu. Jenže takhle to v této části vesnice chodilo. Všichni o sobě věděli.

Poněkud toporným krokem lidí, kteří špatně vidí, sešel k silnici, počkal, až přejely dva tři kamiony a vydal se k železniční zastávce. Na téhle silnici jim zajeli Alíka, strakatého podvrátáka, jemuž udělal boudičku na zápaží. Pes občas vyrazil do uliček vesnice, využil pootevřených vrátek, když je stařec zapomněl zavřít. Ještě několik měsíců mu to Hedvika připomínala, ani jemu to nebylo lhostejné, na psa byli zvyklí.

Od vlakové zastávky byl krásný výhled na západní část Šumavy, modravé kopce s nejvyšším vrcholem Ostrý stařec spíš tušil, než viděl, ale ještě před třinácti lety, když chalupu kupovali, viděl hory dobře. Stavení potřebovalo hodně práce a jemu tehdy bylo už třiašedesát, přesto měl radost. Proti chatě, postavené kousek od krajského města, to bylo solidní stavení a hlavně, vrátil se do svého dětství. Než potkal Hedviku a usadil se v západních Čechách, vyrůstal na okraji malého městečka v Čechách východních, taky to byla chalupa s dvorkem, stodolou, slepicemi, králíky i čuníka měli v chlívků. Kdysi se zkusmo před Hedvikou o prásátku zmínil, žádný čuně tady nechci, odmítla rezolutně, přece jen pocházela z města a už králíci a slepice byl ústupek. Ale vajíčka rozdávala ráda.

V zatáčce trati se objevil motorák s jediným vagónem. Stařec do něho nastoupil, hučení motoru mu nedělalo dobře, vlak se rozjel a klíkatou tratí pokračoval k okresnímu městu. V tento dopolední čas cestovalo pár lidí a to mu vyhovovalo. Společnost nepotřeboval. Usadil se u okna a vzpomínky ho vrátily zase zpátky. Chalupu chtěli s Hedvikou už dlouho, na chatu se dalo jezdit jen přes léto, nebyla tam studna a voda se musela vozit, i do vesnice bylo daleko a Hedviku bavilo hledat v inzerátech a objíždět kraj, nechávala si ukazovat i chalupy, na které neměli, proč to děláš, vyčítal jí, zbytečně ty lidi otravujeme, nech mě, baví mě dívat se, co všechno lidi prodávají, nakonec se shodli na chalupě v této vesnici, i cena byla přijatelná, zpočátku sem jezdili jen na víkendy, za nějakou dobu se pustil do vylepšování, zavedl vodu, zbudoval koupelnu, přistavil verandu, bývalý chlívek v chalupě změnil na spížírnu a všechno sám, jen těžké práce mu pomohl syn a dva vnuci, jeden synovo a druhý dcery, bylo jim přes patnáct a síly měli dost. Syn měl svoji chalupu a byl vdovec, i dceri manžel zemřel, ale ta si našla jiného, taky jezdili pomáhat a potom se dohodli, že dcera bude užívat místnost s pecí a vedlejší ložnici, jemu a Hedvice budou stačit místnosti tři. Byt v krajském městě pronajali, měsíčně z toho nějaká koruna byla a město jim nescházelo, alespoň si to myslel. Hedvika si našla jinou zábavu, pořídila si seznam bleších trhů za hranicemi, kam to bylo pár kilometrů a začali je objíždět. U vietnamských trhovců si vyměnila marky a mezi stolký s různou veteší ožívala.

Vlak už delší dobu stál, stařec si uvědomil, že je ve vagóně sám, polekaně se rozhlédl a vystoupil. Další vlak mu jel za půl hodiny, v nádražní hale nahlédl do bufetu, odolal chuti na pivo, jeden püllitr by chodil vyčurat pětkrát, chodil nevládnou halou a potom nasedl do vlaku taženého elektrickou lokomotivou. Poslední léta před důchodem dělala Hedvika na dráze, a tak měl vlak téměř zadarmo, starou škodovku garážovanou ve stodole využíval jen na větší nákupy.

Osobák jel svízňe, zastavoval krátce a zbytek cesty na vzpomínky moc času nebylo. Lidí ve vagóně přibývalo, hlasitě se bavili a vytrhovali starce ze vzpomínek. Nakonec byl rád, když vlak dojel na konečnou, tentokrát vystoupil s ostatními a po schodech z nástupiště se vydal na stanici trolejbusu.

Hlavním průtahem města uháněla osobní auta pomalovaná reklamami, zaplachtované kamiony, rámus motorů, klaksony a do toho siréna záchranky, jak jsme v tomhle mohli žít tak dlouho? ptal se sám sebe. V trolejbusu byla tlačeniče a vydýchaný vzduch, držel se madla a ani nečekal, že by ho někdo pustil sednout. Vystoupil na konečné u velkého obchodáku,

supermarket tomu teď říkali, jednou dvakrát v takovém byli a pro Hedviku to byl ráj, potraviny ze všech koutů světa, elektronika všech možných značek, oblečení, boty, hračky, sportovní věci... nepotřeboval to. Dávno už věděl, že život je někde jinde.

Podchodem pod silnicí se dostal ke kované bráně, nejprve hlavní asfaltovanou cestou a potom cestičkami sypanými drobnou drtí došel konečně k mramorovému náhrobnímu kameni, kde třetí v řadě shora bylo čerstvě zlatým písmem vyryto jméno jeho ženy Hedviky. Obdélník ohraničený prostým obrubníkem po náhrobkem byl upravený, pár podzemních květů, kateřinky tomu na vsi říkali, skleněné vázy na svíčky, aby je nesfoukl vítr, několik vyhořelých kalíšků jen tak volně.

Přehlédl hrob a pokýval hlavou. Tak vidíš, už jsem tu zase. A to jsi říkala, že po tvoji smrti ani nebudu vědět, kde jsi pochovaná. Že mě to nebude zajímat. Neměla jsi pravdu a neměla jsi pravdu i v jiných věcech. Jako třeba v tom, že nebudeš chodit na procházky. Já vím, bolely tě nohy a posledních pár let jsi špatně chodila, jenomže když jsme se nastěhovali na tu chalupu, tak jsi skoro nikam nechtěla jít, že je to tady samej kopec. Předtím ve městě aspoň po obchodech, prohlížela jsi regály a ta jiná doba, která nastala, regálů nabízela každéj rok víc... raději bych sice chodil někam do lesa, koukali jsme na něj z okna našeho paneláku, jenomže tebe les nezajímal. Co tam budu dělat, v lese, odpovídala jsi opovržlivě na moje lákání, třeba na houby, žádný nerostou, namítala jsi, a stejně mě bolí nohy... a bylo po debatě. Do obchodů a potom marketů, nebo jak jim dneska říkají, jsem chodil s tebou, třebaže mě to nezajímal, anebo jen málo. A nohy mě bolely možná víc než tebe, protože takový courání, postávání a zase courání unaví víc, než procházka venku. A když jsme do města jezdili jenom občas, tak jsi prostě chodit přestala. Vlastně ty blešáky, to jo. Ale to jsme stejně přijeli naší starou škodovkou mezi ty německý bouráky, ani zaparkovat pořádně nešlo a zase jenom chození kolem stolků s veteší. Moc se mi nechtělo, nikam nejezdíme, nadávala jsi, ty bys nejraději seděl doma, krmil králíky a slepice a kocoura a psa a já se nikam nedostanu, tak holt byl na okně rozpis blešáků a jezdilo se. Stejně jsem nikdy nepochopil, co tě tam lákalo. Občas tam byly k vidění zajímavý starozitnosti, celý rezavý a za slušný ceny, jenomže kdyby tady na vesnicích lidi vykrámovali půdy, tak by se takových věcí taky našlo! Tebe ale zajímaly hadry. Šaty, halenky, svetry, pulovry, mikiny, kabáty, paleta, saka, kostýmky, kalhoty, všechno obnošený, pravda, měli to vypraný, ale předtím to někdo nosil celý léta a když nevěděli, co s tím a nechtělo se jim to dávat někam do kontajneru, tak to vyndali na stoky, nikdo to skoro nekupoval, až ty. Přitom jsme měli peněz dost, dva důchody, prachy za pronájem bytu ve městě, hadrů starej člověk nepotřebuje bůhví kolik a na vesnici už vůbec, ale nakupovat se muselo. Co s tím budeš dělat, kroutil jsem hlavou, na co ti to bude, nestarej se, odsekávala jsi přes rameno a brala ty hadry do ruky, natahovala je, prohlížela, ne, to nekoupím, babky za stolkem slevovaly a tys to potom ukládala do skříní...

Vlastně to bylo poslední tvoje obchodování, protože obchodnice, to jsi byla vždycky dobrá. Když jsem odešel do důchodu i já, našla jsi nám brigádu v kulturáku v jedné okrajové čtvrti, chodili jsme vypomáhat na zábavy a dali ti malej bufítek, nebo skoro bar, nalávali jsme tvrdý pití, i když se to na zábavách správně nesmělo, nikdo na to nedbal a taky ani nekontroloval, to se mi líbilo, fronty před pultem v přestávkách mezi tancem, na míru nikdo moc nekoukal, každéj do sebe kopl panáka a šel a ty jsi se těma mírama taky moc nepárala... Občas jsem tam kopl taky nějakýho, abys to moc neviděla a samosebou zadarmo, ráda jsi to neměla, ale většinou jsem dovedl podržet míru. Peníze z těchto akcí jsi měla navíc,

nikdy jsem nekontroloval, co s nima děláš, vlastně mě to příliš nezajímalo celý náš společný život, nějak jsi s nima hospodařila a něco jsi ušetřila a taky dost utratila, protože za poslední rok, co tady ležíš jsem z jednoho důchodu ušetřil taky dost... no.

Někdy to s tebou šlo a někdy jsi mi šla pěkně na nervy. To tvoje věčný – zavřel jsi slepice, zamknul jsi dveře, udělal jsi tohle a udělal jsi támhle to, kolikrát jsem si říkal, že by mi bylo líp samotnému!

A vidíš. Teď už to je víc než rok, nikdo mi nic neříká, co mám dělat a jde to taky. Jenomže... nějak to není ono. Prostě jsem tam sám a občas bych to tvoje – udělal jsi, zavřel, zamknul... potřeboval slyšet. A neslyším.

Náhrobek se starci rozostřil, jako by se mu zamžily brýle. Polkl slzy a uvědomil si, že tady stojí už pěkně dlouho. Vyhledal v kapse sirky, zapálil svíčku, kterou si přivezl z domova, nasadil na ní skleněnou vázičku a pomalu se vydal zpět do civilizace. Nohy ho bolely, i záda, přece jen byla cesta na hřbitov únavná, měl už svoje léta, i když si to nechtěl přiznat. I dcera mu radila, aby na ten hrob nejezdil tak často, mámu nevzbudíš a jenom si zhoršuješ zdraví, co ty víš, odpovídal jí, ačkoliv ona něco podobného musela zažít taky. Jenomže ona ovdověla poměrně mladá, ani čtyřicet jí nebylo... ačkoliv kdo posoudí, v kterém věku člověk snáší samotu líp, uvažoval stařec cestou zpátky na nádraží. Ze svých vzpomínek se dostával hodně, hodně zvolna, až na peronu si uvědomil, že má hlad, přehlédl ve vitrínách stánku nabízená jídla a vybral si klasický opečený párek, říkají, že to není zdravý, ale jedli jsme je celý život a jsme ještě tady, uklidnil se, když sedal do vlaku.

Když vystoupil z motoráku a došel k chalupě, zbývaly do tmy nějaké dvě hodiny. Potlačil palčivé kručení žaludku, jako správný hospodář dal přednost králíkům a slepicím a teprve potom uvažoval nad otevřenými dvířky lednice, co by si udělal k jídlu. Rozhodl se pro zbytek salámu a vejce, dal silná kolečka na pánev a než na ně rozklepl vajíčka, nalil si panáka fernetu. Na bolesti žaludku, zdůvodnil jej nepřítomné Hedvice a snažil se nevnímat její podrážděnou odpověď. Bereš prášky, pít nesmíš! Pro jednou se to nezblázní, oponoval sám sobě, dobře věděl, že léky a alkohol k sobě nejdu.

Nad vonící večerí ho napadlo, že prostě dneska prášky vynechá. Co se může stát, když si je vezmu až ráno, položil si otázku a hned sobě i Hedvice odpověděl – nic. Rozhodnutí mu dodalo nálady, nalil si pro změnu skleničku rumu a přemýšlel, jestli bude dělat hygienu. Vždyť jsem se dneska od ničeho neušpinil, vyřešil i toto dilema a v tu chvíli mu nic nescházelo. Usadil se na lůžko, oblečený, pustil si televizi a chvíli sledoval zprávy.

Z klímbání jej vyrušil telefon. Podíval se na hodiny, kolem osmé hodině obvykle volala dcera. S povzdechem se zvedl a doufal, že než dojde do kuchyně, zvonění přestane. Jako obvykle se tak nestalo, zvedl sluchátko, prosím, řekl a potom už jenom odpovídal na dceřiny otázky. Jo, byl jsem na hřbitově, je mi dobře, nic mi není, možná jsem trochu unavený, ale to bude do rána dobrý, jo, prášky jsem měl, zalhal na závěr a zavěsil. Byl rád, když zavolala, syn se ozval jednou za měsíc, po smrti Hedviky dcera volala téměř denně a jednou za týden přijela, trochu uklidila a po domluvě udělala i větší nákup, aby nemusel nikam jezdit. Spokojenost se mu vrátila, připravil si své dva čajové hrnky a nalil si ještě skleničku rumu. Je tu chladno, vysvětlil Hedvice, a zatápět se mi nechce, víš?

A pak se to stalo. Po dvou krocích do pokoje k puštěné televizi se kuchyně několikrát zhoupla a podlaha se prudce zvedla proti jeho obličejí. Než dopadl, narazil hlavou do ostřejího rohu velkých kuchyňských kamen.

V noci se cestou na záchod podívala sousedka do oken starcovy chalupy. No jo, zase usnul u televize, napadlo ji. Ráno jí bylo divné, že ještě v osm nepustil slepice. Že by zase někam jel?

V tu chvíli netušila, jak blízko je pravdě. Pozdě večer se stařec vydal na poslední cestu za svojí ženou Hedvikou.

Luboš PAVEL

Svatá voda

„Musíš nosit brýle, jinak se ti bude zrak pořád zhoršovat,“ opakovala mi stále maminka.

Nikdy jsem si na brýle nezvyknul, ani jsem si nechtěl zvyknout. Nikdy jsem se nesmířil s tím, že špatně vidím, a tak jsem se pokoušel žít bez brýlí.

Neobešlo se to samozřejmě bez problémů. Choval jsem se častokrát hůř, než rozržitý profesor. Na ulici jsem nezdravil známé, příliš často se mi ztrácely věci a jednou mě kvůli špatnému zraku dokonce vyhodili z práce.

Ten den jsem se rozhodl, že udělám cokoliv, aby se mi zrak zlepšil, alespoň o dioptrii, a když už to půjde o dioptrii, pak to půjde i o dvě.

Ne že bych do té doby nehledal nějaký způsob. Panečku, kolik já už vyzkoušel metod. Koulení očima doleva i doprava. Zírání do východu a západu slunce po indiánském způsobu. Bylinku světlík lékařský 3× svařit a kapat čtyři kapky do každého oka po pěti hodinách. Nic mi zatím nepomohlo vrátit můj bystrý zrak, na který jsem býval tak pyšný.

Moje maminka brýle nosila a já nemohl pochopit, proč ani s nimi nepřečte název ulice na ceduli. Když se mi zhoršil zrak, říkala, že to mám po ní.

Ale ona a i můj tatínek byli ateisti, ale já věřil, že člověk dokáže vírou zázraky. V boha, či v nějakou vyšší sílu jsem začal věřit od té doby, kdy se mi začala plnit má přání. A v těch vzácných chvílích radosti ze splněných snů se pomalu rodila i má víra v cosi velkého a dobrého a pomáhajícího.

A tak poslední, co mi zbylo a co se ve mně naplno probudilo, když mě vyhodili z práce, byla víra v zázrak. A v ten den, v ten samý den, kdy se ve mně tahle myšlenka usídlila, jsem potkal průvodkyni.

Jedna známá, s kterou se zase nestýkám pravidelně, pracuje jako průvodkyně pro malou cestovní kancelář, která se specializuje na dobrodružné výlety do přírody.

Vyprávěla mi o jednom svatém místě na Šumavě, kde Panna Marie zabodla prst do skály, aby komusi dokázala svoji svatou podstatu. V té dírcě po prstu se pořád drží voda. Když si tou vodou potřete oči, vrátí se vám zdravý zrak. Jejímu tátovi to vyléčilo zákal na pravém oku.

Tohle mi vyprávěla v úterý, když mě propustili z práce a pak někam odspěchala. Od té doby vůbec nebrala telefon. Ozýval se jen záznamník a informoval mě, že účastnice sítě je nedostupná.

Premýšlel jsem horečnatě, co podniknout. Moje naděje v zázrak se mi pevně usídlila v mysli. Nemohl jsem čekat. Proč jsem ji vůbec potkal, když je teď nedostupná?

Mám jet sám někam do Šumavských hvozdů a pokusit se najít zázračné místo, které si mě možná přitáhne svou svatou podstatou, nebo se cvičit v trpělivosti. Bůhví co se stalo? Třeba vůbec nemám správné číslo.

Moje povaha mi radila, abych jel. Představa takového dobrodružství byla vzrušující. Po delší době se svěřím jen pod ochranou ruku všemohoucího a vyzbrojen spacákem, kusem syra a bochníkem chleba budu pátrat po místě, které znám jen z vyprávění.

Ale objevit to místo se pro mě rovnalo nalezení pokladu. Představoval jsem si, jak budu zase bezstarostně žít se zdravýma očima. Jak budu zase zdravit kamarády, jak budu moci dělat jakoukoliv práci.

Nejdřív jsem zašel do knihovny. Všechny knihy o zázračných místech Čech byly rezervovány. Knihy, které měli v příhrádkách v zeměpisném oddělení neobsahovaly ani jedinou zmínku o skále, do které by Panna Marie strčila prst.

Vyšel jsem před knihovnu a posadil se na lavičku, abych analyzoval svoji situaci. Se svým špatným zrakem se nikdy nesmírím, udělám cokoliv, abych se uzdravil. Nemám práci a ani žádné peníze, operace nepřipadá v úvahu. Každá věc v životě člověka má nějaký smysl. Tohle je určitě zkouška mé víry v boha. Informace o svatém místě, které působí zrovna na zrak, se ke mně nedostala náhodou. Náhody neexistují.

V knihovně jsem neuspěl, ale nemám náhodou k dispozici dost informací? Možná ano. Takže, to místo se nachází na jihu v horách, v okruhu dvou kilometrů od místa, kde žije tatínek té průvodkyně. Je lehce přístupné, protože tatínek je starý a těžko se pohybuje.

Je to skála, nebo alespoň kus skály. Křesťanské místo, na to nesmím zapomenout, ta jsou totiž vždycky označená nějakým tím kostelíkem, nebo kapličkou. Ale na druhou stranu, vůbec bych nebyl překvapený, kdyby to byl prostě kámen uprostřed vsi velký jako koňská hlava.

Vrátil jsem se do knihovny a vypůjčil si mapu. Jediné místo, které trochu odpovídalo tomu, co jsem si sesumíroval, byla vesnice jménem Strašín. To mě trochu překvapilo. Čekal jsem něco jako Dobrá voda, Svatá ves, nebo Prozřín, ale Strašín?

Positivní bylo, že podle mapy je ve Strašíně nějaká jeskyně a kostel Nanebevzetí Panny Marie a taky pomník sv. Jana. Byl jsem rozhodnutý jet na jih a prozkoumat to.

V pátek ráno byl krásný slunečný den a lidi se tvářili mile. Elegantní auto, černý bavorák, si to se mnou svištěl do Strakonice. Řidič, navlečený do maskáčů, mě zasvěcoval do tajemství paintballu.

„Lidi co hrajou pravidelně maj vlastní zbraně. Já mám takovej lehký kulomet, takže dycky vyšlu dávku a je to. Dyž ležíš někde v kopřivách a nad hlavou ti hvízdaj kulky, tak si prostě uvědomíš, jaký to v tý válce muselo bejt.“

Popřál jsem mu, ať ho nezabijou moc brzo a vystoupil u benzínky. Dál vedla úzká, málo frekventovaná asfaltka. Bylo kolem poledne. Všichni seděli u oběda, nebo se na oběd těšili.

V příšerném vedru jsem šlapal po silnici asi dvacet kilometrů, než se na obzoru objevil Strašín. V tu chvíli, tak blízko cíle, se začaly objevovat pochybnosti.

Co když šlapu zbytečně a to svaté místo je úplně jinde? A i kdyby bylo nakrásně tady, přeci nevěříš tomu, že ta voda, ta špinavá kaluž, nebo co to je, by mohla být léčivá? Navíc, proč se o tom místě nikde nepíše? Nikdo tomu nevěří, jenom ty.

Od začátku vesnice jsem proto bedlivě sledoval všechny místní obyvatele, jestli nemá někdo brýle. Abych tak v sobě posílil alespoň trochu víry. Kdyby se ukázalo, že tu nikdo brýle nenosí, byl by to důkaz.

Všichni ale byli schovaní doma. Těch pár domorodců, které se mi podařilo zahlédnout přes plůtky, stálo zády skloněno nad záhony. Jeden děda se narovnal a sáhl si na čelo. Brýle neměl.

Našel jsem alej vedoucí ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie. To bylo podle mých úvah to nejpravděpodobnější místo, kde by skála mohla být. U hřbitova těkala stará žena s konví v ruce. Měla rozčuchané vlasy a trhavé pohyby. Na nose jí trůnily obrovské brýle.

Na konci aleje trůnil krásný barokní kostelík. V pravém rohu zdi byla šestiboká stavba. Podle poznámek, které jsem si vypsál z průvodce, to je kaple sv. Barbory.

Kostel byl zavřený, doufám, že to není uvnitř. Obcházel jsem pozorně zahradu. Rovná, upravená a přehledná. Nikde ani kousíček skály. Vzadu ve zdi jsem objevil branku. Za ní vedla úzká cestička lemovaná stříbrnou skalničkou.

Na konci té cestičky vystupoval ze země jako těhotný břich kus ohlazené skály. Prostor o velikosti asi deset krát patnáct metrů ohrazený nízkou zídkou. V čele zídky stál oltář s nemele vymalovanou Pannou Marií.

Ve skále se dala celkem snadno najít díra o velikosti ukazováčku. Strčil jsem dovnitř nedočkavě prst. Voda tam byla. Potřel jsem si několikrát oční víčka a snažil se trochu si i kápnout do oka.

Když jsem mrknul, všechno se stalo barevnější a ostřejší. Svět přede mnou náhle vyvstal, jako kdyby ho někdo umyl. Zvedl jsem se ze země a poděkoval u oltáře Panně Marii.

Vyšel jsem před kostel. V očích mě pánilo a cosi se tam napínalo. Bylo to trochu, jako když pod vodou otevřete oči.

Svítilo slunce a já byl šťastný.

Pak se zázrak vytratil. Celé by se to dalo přirovnat k tomu, jako když si nakapete do očí oční kapky. Přes vodní filtr vidíte najednou mnohem lépe, ale jenom do té doby, než mrknete.

Vrátil jsem se domů. Celou cestu jsem přemýšlel, nakolik mohla účinek svaté vody ovlivnit moje slabá víra. Vždyť ještě ve vesnici jsem tolik pochyboval.

Po nějaké době mě potkala znovu ona průvodkyně. Zeptal jsem se jí, co se s ní stalo, že nebrala vůbec telefon. Omlouvala se, prý musela odjet pracovně do Indie.

Šli jsme na kávu a já jí vyprávěl celou historku o cestě do Strašína. Také nedokázala pochopit, proč na mě voda nepůsobila a připomněla svého tatínka.

Najednou mi nadšeně začala vykládat, že zná jiný, daleko lepší způsob, který zaručeně funguje. Musím každý den 120× zazpívat indickou mantru po dobu čtyřiceti dní. Takový zpěv může mít ohromný účinek, když je sladěný s vibrací kosmu.

„Vždyť i v bibli se píše, že na počátku bylo slovo,“ řekla a usmála se.

Zora ŠIMŮNKOVÁ

Absint

Otevřely se dveře od kavárny a vešel malý, kulatý pán. Kloboukem hodil na nejbližší stolec a přistoupil k barovému pultu.

– Absint máte, prosím? zeptal se velmi, velmi zdvořile.

Barman na něj zvědavě pohlédl: – Absint?...samozřejmě, a natáhl se na polici nad sebou.

Odměřil skleničku tyrkysové tekutiny a když ji hostovi podával, zeptal se: – Pán ráčí být básník?

Mužik se zarděl jako pivoňka: – Básník, to je silné slovo, ale...

– Snažte se, že? doplnil mladý barman. Neznámý ho začal zajímat.

– Tak tak, přitakal muž a obrátil do sebe poslední kapičku absintu. – Vždyť vy se také snažíte...

Barman překvapeně vzhlédl: – Jak to víte? A loktem odsunul hloub do barpultu popsany list papíru.

Muž několikrát nervózně otřel dlaně do kapesníku: – Vím, že píšeš, ale pořád nejsi spokojený, přešel náhle na tykání. – A jak to vím? Všechno vím. Nevěříš, vid', pokračoval neznámý, – nikdo nevěří..., rozpráhl ruce a v teatrálním gestu se otočil k prázdné kavárně. – Ani jeden mi nevěříte, promlouval k opuštěným stolkům. – A přitom – všechny vás znám! Všechny!!!

Barman nenápadně mrkl na hodinky a mužik gesto zaznamenal. Jako by si teprve teď uvědomil směšnost svého počínání, rozpačitě si přejel rukou po pleši a vysmrkal se. – Pardon, chlapče, pardon, vrátil se zase k původnímu chování. – Ještě jednu, natáhl ruku s prázdnou skleničkou, ale tentokrát s pitím nespíchal. – Jak to jde? kývl hlavou směrem k rozepsané básni, kterou ovšem nemohl vidět. S klepnutím položil skleničku na pult a vztyčil prst v nabádavém gestu: – Být vámi, změním poslední sloku – nemá správný rytmus. Čistý sonet to ale nebude ani pak... Příliš mnoho slabik, příliš mnoho slabik, zase zvýšil hlas.

Barmanovi začínal být maličko nepříjemný. Pan Všechnovím, pokřtil si v duchu toho divného kulatého pána. Co mohl vědět – ale...**JAK TO MOHL VĚDĚT?!**

– Jak víte, co píšu?, zeptal se a snažil se zachovat klid. – Jak to vím? Jak to vím? divný host do sebe obrátil zbytek absintu, nadechl se, teatrálně rozpráhl ruce jako prve, – a pak je zase svěřil podél těla. – Stejně bys mi nevěřil, pronesl klidně. Kývl hlavou směrem k absintu: – Kolik platím? a vytahoval portmonku. Barman se rozhodl, že neznámého jen tak odejít nenechá. – To nechte, to je na mě, mužik na něj tázavě pohlédl, –... ale jak to myslíte s tím sonetem?

– Už jsem říkal: příliš mnoho slabik. Stačí změnit poslední sloku. Má úcta, pane, dvěma prsty se dotkl krempy klobouku, otevřel dveře a vyšel na ulici. Barman vyběhl téměř za ním, ale ulice už byla liduprázdná. Zakroutil hlavou a vrátil se za pult. Téměř proti své vůli vzal tužku a rozepsanou báseň opravil podle rad malého pána. Bylo to lepší. Zlostně mrskl tužkou, až se rozlomila. Jedna půlka spadla pod pult, kde ji později odpoledne našel kolega. – Co tady kdo dělal s tužkou? zeptal se. – Ale, takový divný chlap sem přišel..., řekl barman. Kolega doplnil: – ...malý, v klobouku – a pil absint? Ten sem občas chodí, asi trochu mešuge, ale vyhodit ho nemůžu. Nic nedělá, má jen divné řeči: říká, že je naše druhé já.

Josef a jeho bratři

Josef si povolil kravatu a rozhlédl se kolem sebe. Nepřipadal si právě nejlíp. I když od včerejška se stačil s některými v místnosti seznámit, většinu neznal ještě ani jménem. Rozpačitě povolil uzel kravaty ještě jednou a rozhlédl se po salónku.

U dvou dlouhých stolů, uspořádaných do písmene U, seděli muži nejrůznějšího věku, všichni oblečení v černých nebo tmavých oblecích. Většinou byli zamlklí, jedině čahoun v rohu nahlas komentoval výsledky v deníku Sport. Karel z Měcholup. Takový buran... Josef znechuceně odvrátil oči. Jak ta Eva mohla? Právě s Karlem, taková jemná, inteligentní žena...

Petr po jeho levici zřejmě sledoval stejnou myšlenku: –do žen a do melounů nevidíš..., kývl hlavou k hulákajícímu Karlovi. Oba najednou pohlédli na portrét, který visel na černé oponě, příkrývající malé pódium. Krásná ženská tvář, napůl ve stínu, výmluvně tmavé oči. Krásná fotka... To Petr Evu tenkrát vyfotil, jak se Karlovi včera přiznal.

Tak dobrá, Petr byl fotograf, který Evu fotil, ale... Josef nemohl překousnout pomyšlení, že by ti ostatní mohli být samí milenci... Pravděpodobnější mu přišlo, že jsou to „muži, kteří byli mojí matce nějakým způsobem blízcí“. Přesně tak, jak to stálo v pozvánce na smuteční slavnost.

„Jedním z posledních přání mé matky bylo, aby smuteční slavnosti byli přítomni muži, kteří jí byli blízcí. Proto prosím, pokud máte důvod se takovým mužem cítit, přijedte“. Následovalo datum a místo.

Josef důvod měl, a proto přijel. Nebyl dnešní, nemyslel si, že všichni ti muži jsou pouze kolegové či přátelé: od doby, co se s Evou rozešli, uplynulo víc jak dvacet let, ale přesto mu nebyla po chuti myšlenka, že všichni s ní spali. Například ten Karel..., jak by se s NÍM mohla Eva bavit o nejnovějších trendech v moderním malířství, o smyslu kombinace mléka a jahod v Bergmannových filmech, o všech těch věcech, které měla ráda... No ale, jak by se o tomžde mohla bavit s tím mladíkem s copánky na hlavě, vždyť mohl být jejím synem...

Josef se zastyděl – žáril... navíc už zbytečně... protože za hrob... a vlastně bezpředmětně: ten hoch byl určitě jen Eviným žákem, asi vynikajícím žákem, blízkým jejím srdci. Josef si zoufale přál, aby to celé už skončilo. Plánoval hned po obřadu odjet, odjet pryč, odjet do svého města a sem se vracet jednou za rok na Dušičky.

Celá tahle sešlost začínala připomínat hodně černou grotesku. Karel v rohu přestal komentovat noviny, rozvalil se v křesle a dřímал. Zrzavý Kamil s ortopedem Milošem si skoro šeptem porovnávali svoje mobilní telefony... Ulízaný třicátník v drahém obleku se každou chvílí díval na masivní drahé hodinky na zápěstí a nervózně poposedával. Muž, který vypadal jak indický guru, už před nějakou dobou zalezl za černou oponu, která kryla pódium. Josef si představoval, že zřejmě zaujal meditační polohu, ale mohlo to být také úplně jinak...

Vyšel ven. U tepané hřbitovní brány pokařoval Laco. Tak se včera představil. Laco jako jediný, Josefovi se zdálo, zachovával důstojnost. Teď na něj přátelsky pokývl: – už tu měli být... Josef se postavil vedle něj: – to si Eva nezasloužila, kývl směrem k hospodě. Laco popotáhl z cigarety a pátravě se na něj podíval: Jak moc jste ji znal...? Od odpovědi Josefa osvobodil příjezd velkého černého vozu pohřební služby.

Vysoukal se z něj řidič v tmavém obleku, v ruce držel velkou proutěnou tašku. Potrásl si s nimi rukou: – Dcera zesnulé se omlouvá, a tady posílá..., máte to zařídít sami..., podával Josefovi tašku. Laco vytáhl peněženku a strčil zřízenci do ruky bankovku: – Děkujeme... Řidič se ukláněl celou cestu pozadu k autu...

Připadal si hloupě, rozpačitě a nerad držel tašku s urnou... Chlapi nepláčou..., říkala mu vždycky tetička, asi nebyl chlap. Předal tašku Lacovi a otřel si čelo. Jen ať si jí drží, určitě ho měla ráda víc... Laco si odkašlal: tak to nějak zařídíme, ne?

Skautská výprava po 30 letech, napadlo Josefa, když v průvodu už pülhodiny pochodovali po lesní cestě na místo, kde měli „rukou společnou a nerozdílnou a ve shodě“ popel rozptýlit. Tašku nesl momentálně Laco, ale v nesení se muži důsledně střídali.

Konečně došli k dávno opuštěnému lomu. Těsně před ním přišla řada na Josefa. Snažil se tíhu tašky nevnímat, snažil se vůbec nevnímat svoji ruku, která ji držela. Ovšem, co ho čeká, pochopil teprve, když se všichni ostatní jako na povel obrátili NA NĚJ. ON to měl být, ON měl Evin popel rozptýlit právě tady a teď. Zpanikařil, ruce se mu roztráslly. Laco si odkašlal: pane kolego... tam... ukázal k jezírku vprostřed lomu.

Josef došel na kraj nazelenalé vody a opatrně vytáhl urnu. Měl pocit, že se mu všechno jen zdá. Že se každou chvíli ozve STOP a akce skončí... Držel urnu v náručí možná až příliš dlouho... a pak se v něm něco zlomilo. Co je mu do toho, jestli všichni tady s JEHO EVOU někdy spali, co je mu do toho, NAPOSLEDY je s ní on... Měl skoro vítězoslavný pocit.

Když popel dopadal na vodní hladinu, zavál vítr a část přistála Josefovi na botách. Všiml si toho, ale vůbec se mu nechtělo s tím něco dělat. Chtělo se mu jen jedno, vrátit se o dvacet let zpátky... ale v lese se rychle stmívalo. Ještě viděl Lacova záda na cestě, když si rozepnul kalhoty a do jezírka pustil zlatavý proud.

Co do všech, naposledy s ní byl on.

Josef BULKA

Tenkrát, před šedesáti léty – I

Starší nemilkovští občané mají stále v paměti otrěsnou událost, kdy v noci na 28. dubna 1945 byla do naší vesnice přihnána početnou německou eskortou velká skupina sovětských válečných zajatců. Obecní kronika uvádí, a není důvod nevěřit, celkem 1 200 osob. Většinou prý důstojníků a staršínů.

Té noci i následujícího dne bylo velmi chladno, teplota pod bodem mrazu a padal sníh. Neboží zajatci byli oblečeni jen v sešlých, roztrhaných zelených uniformách, které sotva držely pohromadě a zakrývaly nahotu. Někteří z nich měli na zádech nápis: Kdf. S.U. (Válečný zajatec, Sovětský svaz). Na nohou dřeváky nebo boty obalené v hadrech, ale často úplně bosi. Silnější pomáhali těm, co na nohou už sotva stáli. V naší vesnici jejich strastiplná pouť ze Staré Role u Karlových Varů skončila. Nikdo z Nemilkováků do té doby neviděl na vlastní oči tolik bídy a lidského utrpení. Ani mně, tenkrát ještě malému klukovi, po dlouhých šedesáti letech otrěsná vzpomínka z paměti nevymizela.

Po příchodu do vsi byli zajatci rozmístěni do sedmi větších stodol při selských usedlostech a do panského dvora. S hlídáním potíže jejich strážci neměli, protože utéci nebylo kam a nebožáci byli rádi, že jsou pod střechou. Až na zajatce izolované stranou obce, ve stodole při čp. 20, mohli ostatní chodit v malých skupinkách, obyčejně pod dozorem jednoho vojáka, ale i volně vsí a shánět si jídlo. Vlastní potraviny neměli žádné. Tehdy se ukázalo, že soucit z lidských srdcí nevymizel. Pro zajatce se vařilo snad v každé druhé, třetí chalupě a lidé přinášeli co mohli.

I do naší malé roubené chalupy taková skupinka při shánce jídla často zašla. Jednoho dne přišlo asi pět zajatců a lámanou češtinou se domlouvali s rodiči. Jeden z nich, sice vychrtlý, ale chlap jako hora, mě k mému zděšení chytil do náruče a povídal našim, že má doma také takového „malčika“ a kdoví, jestli ho ještě někdy uvidí. Tatínek ho uklidňoval, že tu bude brzy konec války: „Válka nemůže dlouho trvat, za pár dní je konec a vrátíte se domů!“ Smutný zajatec pokýval hlavou a tiše tatínkovi řekl: „Gitler, Stálin, vsjo ravno!“ Bylo patrné, že si o svém osudu velké iluze nedělá a otec jen nevěřícně kroutil hlavou. Náš děda, tehdy už také osmdesátiletý stařec sedící za stolem, při pohledu na zajatce a hovoru s nimi vyhrkl: „Taky by vám mohl něco dát! Mají všeho dost!“ Tím myslel jejich strážce. Ten co nejlépe rozuměl a měl při rozmluvě hlavní slovo, zahrozil do okna: „Nám už toho netreba! Vydrželi do teď, vydržíme do konce! Ale oni neunesou to, co mají!“ Mě tyhle řeči nezajímaly, své dočasné chůvy jsem se bál a koukal být v bezpečí u někoho z našich. Maminka zajatcům zabalila něco k snědku, přidala ještě „hornátko“ (hrneček) jak chtěl jeden z nich, ti dojedli polévku a rozloučili se.

Většina lidí dobře věděla, že malý Nemilkov nemůže trvale uživit takovou spoustu lidí. Starosta se radili s každým, kdo by mohl poradit. Zapeklitou situaci vyřešil pan Faust, zdejší lihovarník: „Tak jim necháme otevřít krechty, co jsou pro lihoval! Tam ať si berou brambory a vaří si je! Co říkáte, pane doktore?“ A přítomný majitel krechtů i lihovalu statkář Schreiner souhlasil. Bylo pomozeno!

Pátého května se začalo proslýchat, že se to v Praze „mele“ a kdekdo čekal na konec. Jen krmíč ze statku, maličký deputátník Rott víru v obrat neztratil a prohlašoval: „Nic konec, nic konec! Ti és és, ti se ještě vopšou, to uvidíte,“ a rozčileně rozhazoval rukama.

Ale již druhý den kolem poledního zastavilo na návsi přímo před našimi okny nákladní auto, z korby seskákali ozbrojení muži a rozběhli se po vesnici. Po několika výstřelech rychle zajali a odzbrojili rozptýlené Němce. Pak je zahnali na prostranství před hospodou, kde se začali shromažďovat i osvobození zajatci. Neobešlo se to bez místních i okolních zvědavců, mezi nimiž jsme se my klucipletli. Za chvíli začal mezi zajatými Němci rozruch, strhl se i křik. Bylo slyšet některého z partyzánů volat opakovaně na civilisty: „Pryč, pryč! Bude se střílet!“ A do toho zase německy: „Nestřílet, nestřílet! Bolševik!“ Více nevím. Maminka, které jsem na chvilku zmizel z očí, mě chytila za ruku a šup se mnou domů. Naše chalupa stála hned vedle. Ve světnici bylo slyšet prásknout několik výstřelů a dědeček řekl: „Tak, ten nejhorší to má za sebou! Snad už to skončí!“ Skutečně, největší hluk přestal, vášně utichly.

Proč k tak náhlé popravě vůbec došlo? Po létech jsem slyšel dvoji vysvětlení. Tehdejší zajatec Vladimír Stěpanov při své návštěvě uvedl v Novém Klatovsku 10. 11. 1962, že podnět k ní dal sám partyzánský velitel. Prý mezi ně přišel a řekl, že pokud je mezi strážci „ne člověk, ale pes“, bude zastřelen. Ti ukázali na velitele tábora, prý cestou z Karlových Varů zastřelil několik z nich. Dostali pistoli a jeden z nich ho zastřelil.

Druhé vysvětlení se liší. Osvobození se dotazovali, co Němce čeká. Po odpovědi, že budou předáni americké armádě, to začalo mezi nimi vřít. Nevěřili, že budou potrestáni a domnívali se, že spíše vyvážnou se zdravou kůží. Alespoň s těmi nejkrutějšími se chtěli vypořádat sami, bez průtahů. Velitel posléze tlaku ustoupil. Rusů byla velká síla, jeho lidí jen malá skupinka, třeba se obával, že se mu nečekaná situace vymkne z rukou a dojde k zmasakrování zajištěných Němců. Takže když jeden z osvobozených ukázal přímo na velitele tábora, že mu zastřelil dva „bratry“, to že „ne člověk, ale pes“, bylo rozhodnuto. Dostal pistoli, aby si to s ním vyřídil sám. Ale Němec byl silný, bránil se a Rus jako pára nad hrcem. Až když ještě dva přiskočili na pomoc, byl ve chvíle konec. Další střílení velitel nedovolil. Rusovi odebral pistoli a rozruch se pomalu uklidnil.

Shromáždění němečtí vojáci i s několika ženami v uniformách byli odvedeni do 5 km vzdáleného Čachrova a předáni americké armádě, která sem právě dorazila. Ani osvobození sovětské zajatci svůj odchod neodkládali. Po zprávě, že se sem blíží německé jednotky, odešli samostatně ještě týž den směrem na Klatovy. Po delší přestávce v Běšinech je Klatovy přivítaly příštího dne.

Když se Nemilkov vyprázdnil, nastal úklid nepořádku, co tu zůstal. Mrtvého, zutého Němce (hned po popravě si jeho pěkné vysoké boty spokojeně natáhl bosý Rus) naložil pan Kalista s několika muži na vůz a odvezli ho do Velhartic. V lesíku poblíž hřbitovni zdi ho zakopali. Kdo ví, snad tam zapomenutý leží dodnes.

V rušných dnech pětáctýřicátého roku čas rychle ubíhal. Přišli Američané, po lesích chytali dobrovolníci německé vojáky, co se nevzdali, do toho byly zakládány politické strany a začínal odsun německého obyvatelstva. Vysídlení byli i Schreinerové, jejichž rod tu sídlil a zdejší kraj ovládal plný 147 let. Od roku 1798 do konce 2. světové války. S podzimem začali odjíždět američtí vojáci. Podle nás děti se tu ani neohřáli. Litovali jsme hlavně mlsnot, co pro nás mívali. A už tu bylo Všech Svatých, nastával dušičkový čas.

Spolu s maminkou jsme se vydali na hřbitov u kostelíka sv. Máří Magdaleny, upravit hrob naší babičky. Šli jsme oklikou, právě místem, kde se slehávala zem nad zahrabaným Němcem a hrůbek zarůstal trávou. Maminka zůstala stát a vzala mě za ruku: „Pepičku, udělej mu taky křížek a pomodlíme se za něj! Byl to taky člověk a kdo ví, jestli si na něj někdo vzpomene!“ Podíval jsem se překvapeně a jen špitl: „Maminko, ty jsi zapoměla, jak ubli-

žoval Rusům?“ A má hodná moudrá maminka se na mě podívala, pohladila po hlavě a tiše řekla: „Za to už zaplatil, my ho soudit nebudeme. Ta nešťastná válka! Kdoví, jakým mohl být člověkem, narodit se v lepších časech!“ Pokřičovali jsme sebe i jeho hrob, pomodlili se, zapálili mu svíčku a odešli na hřbitov za naší babičkou.

Kolikrát jsem si na tento okamžik vzpomněl v době, kdy nikomu z těch mocných nestáli za vzpomínku padlí na západních frontách a věnce byly jen pro ty z Východu. A vzpomenu si i dnes, kdy pomníčky vojáků z Východu, většinou neupravené, zarůstají trávou a kytičku tu položí jen málokdo. Jakoby pořád ještě nebylo dost kytěk pro všechny!

Tenkrát před šedesáti léty – II.

Některým německým vojákům střežícím sovětské válečné zajatce v Nemilkově začínalo být jasné, že válku prohráli a válka dopadne úplně jinak, nežli si kdy vysnili. Konečně vítězství zmizelo někde v neznámu a konat se nebude! Pokud jim válečná propaganda nezatevnila rozum úplně, už nevěřili. Končil duben, Rudá armáda byla v Berlíně, tak jakýpak zázrak mohl přijít?

Čisté svědomí neměl ani jeden z nich, a proto toužili být raději někde za horama. Hlavně hodně daleko od zajatců. Co kdyby s nimi, až všechno skončí, udělali krátký proces? Stát se mohlo cokoliv a právem se obávali nejhoršího. Německo nebylo odtud přece tak daleko, Sudety takřka za rohem a tam mezi svými se mohli docela dobře ukrýt. Pověstná německá disciplína sice stále ještě fungovala, ale přece uvolněnější a jednotlivci se za zády nadřízených na útěk chystali. Aby se jim utíkalo bezpečněji a rychleji, připravovali si civilní šaty a sháněli jízdní kola. A někteří Nemělkováci o svá kola skutečně přišli. Měřeno s odstupem času, dnešním pohledem, docházelo i při vsí bídě k humorným příhodám, které nebyly bez nebezpečí.

U Pojarů pátrající voják objevil v řezárně, kde hospodář pravidelně připravoval krmení pro dobytek, jízdní kolo ukryté pod slámou. Jak se domácí lidé mylně domnívali, šikovně a bezpečně. Pojízdné bylo, tak ho bez dlouhých cavyků zabavil. Marně lomila stará výměnkářka rukama a nabízela mu ošatku vajec. Voják si vejce rád vzal, ale na kolo sedl a odjížděl. Stará selka byla neodbytná. Chytala ho za kabát, prosila ho a slibovala hory doly. Němce to za okamžik přestalo bavit, zařval na ni, strhl pušku se zad a zarachotil závěrem. Vyděšená výměnkářka praštila prázdnou ošatkou a utíkala domů jako mladice. Na to, že ji trápí „regma“ a na nohy se nemůže pořádně postavit, zapomněla úplně.

Lépe pochodil díky své duchapřítomnosti pan Volf z Velhartic, handlíř a řezník v jedné osobě. Člověk menší postavy, neposedný, pohyblivý jako rtuť. Znal osobně kdekoho z širokého okolí, věděl snad o všem, co se kde šustlo, kde se něco dělo, tam chybět rozhodně nemohl. A tak jednoho odpoledne si to pěkně šlapal na kole od Velhartic, aby na vlastní oči viděl, co se to v Nemělkově děje a případně tu udělal nějaký obchod. Ale ouha! Právě když vyjížděl ze zatačky poblíž dílny kolářského mistra Beneše, narazil na německého vojáka. Ten už z dálky kýval rukou a volal: „Komm, komm“, aby k němu „sofort“ přijel. A Kašpírek (přezdívka po chalupě) hned věděl, kolik uhodilo. Prudce odbočil vpravo, šlápl co měl síly do pedálů a uháněl do horní části vsi. Nic nedbal, že Němec křičí: „Halt, halt!“ a rozbíhá se za ním. Ale již po pár metrech seskočil a vpadl do bednářovic mařtálky. Tam spokojeně přežvykovaly dvě kravky a podřimovalo malé telátko. Nerozmýšlel se ani vteřinu, bleskově hodil kolo do jeslí nad žlabem a vysypal na ně hospodářem připravený kůš sena. A za pár vteřin se pěkně pomalu jakoby nic kolébal ven. A už tu byl rozružený Němec, který snad něco zahlédl či tušil, a hulákal, kde je to kolo. Mazaný Kašpírek dělal hloupého a ukazoval, že nerozumí, co pan důstojník chce. Pojednou se mu jako rozsvítilo, zavolal radostně: „Ja, ja, ja.“ A ochotně ukazoval na úvozovou cestu, co vedla kolem Chroustů dál do polí. Tudy ten člověk ujížděl. Voják se pro jistotu do mařtálky ještě podíval, kolo tam nikde neviděl, proto zanechal raději vyslýchání, aby mu stíhaný neujel, a dal se do běhu naznačeným směrem.

Mezitím vyběhl z chalupy hospodář vylekaný rámušem a ptal se: „Veno, copak se to tady děje?“ Ale ten dal jen prst na ústa, aby raději mlčel. Až když byl Němec z doslechu, povídá: „Ty Martine, pojď radši do stodoly! Ať jsme pryč, než se bude vracet! To nepotrvá dlouho!“ A hospodář celý nesvůj, jen zaraženě koukal, jak Volf zavírá stáj, šel za ním jako náměsíčný do stodoly a zavřel za sebou vrata na závoru. Spárou se oba dívali ven. Netrvalo dlouho

a spatřili uhnaného, zpoteného vojáka, jak s přilbou v ruce, puškou přes rameno si sám pro sebe nadává. U chalupy se zastavil, nikoho však neviděl a všechny dveře zavřené. Jen rezignovaně mávl rukou a pokračoval v chůzi zpět do vsi.

Teprve nyní, když nebezpečí pominulo, Volf hospodáři pověděl, co se tu přihodilo. Ten nevěřičně kroutil hlavou a lamentoval, co všechno se mohlo stát. Domů do Velhartic se náš hrdina vydal až za šera, pro jistotu poli, mimo hlavní silnici. Žádný obchod tu sice neudělal, ale své kolo zachránil.

Eva VONDRÁKOVÁ

O zázraku na Horách Matky Boží

Na začátku šestnáctého století vypukl v Sušici jeden z mnoha požárů. Oheň zle poškodil klášterní kostel. Po opravách objednal klášter sochu Matky Boží u řezbáře v Kolinci. Když byla socha hotova, vzkázal řezbář do Sušice, aby si řeholníci sochu odnesli... tenkrát to byla událost, přišla velká skupina věřících, aby sochu Matky Boží doprovázeli modlitbami a zbožnými písněmi. Byl parný srpnový den a už cesta ze Sušice do Kolince dala poutníkům pořádně zabrat. Tenkrát se chodilo ze Sušice přes Vodolenku do Břetětíc a dále na Pozorkuk, do Hor Matky Boží a pak do Kolince. Odpoledne ses vydala skupina na zpáteční cestu, kopec do Hor notně poutníky vyčerpal, všichni se těšili na osvěžení na Horách. Bejvávalo tam tehdy dost veselo, otvíraly se stříbrné doly, do městečka přicházeli horníci odevšad. Poutníci uložili sochu do místní kaple a spěchali do hostince hasit žízeň. Událost nesení nezůstala bez povšimnutí Horáků. Přicházeli se poklonit Matce Boží a hned na to přišel i nápad, že by se socha velice hodila pro místní kostel, jehož stavba ses připravovala. Hospodský dostal příkaz, aby nosil pivo, co hrdlo snese, našlo se i dost veselých kumpánů k lákání ke hře v karty, a tak nakonec naši milí poutníci, včetně řeholníků, sochu propili a prohráli v kartách. Cestou do Sušice přemýšleli, jak to zaonačit, že jdou s prázdnou. A tak vznikla pověst o zázraku, že se socha nechtěla pohnout a září kolem své hlavy dala znamení, že chce zůstat na Horách Matky Boží.

Od té doby, každou první neděli v srpnu, slaví na Horách pout, sochu Matky Boží nesou v průvodu na Kalvárii, kde se před kaplí koná mše.

Jak se z hornického města stalo ševcovské

O prázdninách přijela naše vnučata a ptala se, kde jsou ty hory. Starobylé městečko leží v sedle mezi dvěma kopci Křížovkou a Kalvárií. Na začátku 16. století zde bylo nalezeno stříbro. Přicházeli havíři otevírat doly. Tehdy se říkalo, že kutají stříbro v hoře. Odtud tedy název obce. Za svou ochranitelku si místní horníci zvolili Matku Boží, a tak celý název byl – Královské horní město Hory Matky Boží. Hornická sláva a rozkvět města trval pouze dvacet let. Bohaté stříbrné žíly byly vytěženy a další těžba se nevyplácela. Horníci se stěhovali na bohatší naleziště a na Horách zbyly opuštěné domy a v dolech opuštění permoníci. Po nějaké době permoníci vylezli na povrch a šli se podívat, co se děje. Procházeli opuštěným městem a rozhodovali se, co dál. Zalíbilo se jim na povrchu, a tak se nastěhovali do prázdných domů a protože chtěli žít jako lidé, začali ševcovat. V chalupách zbyly po hornických koženě zástěry, z nich šili boty a svými hornickými kladivky zatloukali do podrážek floky. Jediné, čím se ševci lišili od ostatních lidí, byla prťavá postava. Říkalo se jim proto prťáci. Pracovitost a šikovnost horských ševců byla ale příkladná. Šili pěkné pevné boty, byl o ně velký zájem, dokonce až ve Vídni. Ševcům se dobře dařilo, namluvili si dívky z Královského hvozdu a přivedli si je do Hor Matky Boží. Měli spolu plno hezkých a šikovných dětí, které převzaly ševcovské řemeslo po rodičích. Za čas se zapomnělo na prťavé permoníky, kteří tu začali ševcovat, a dnes se na Horách tvrdí, že ševci sem přišli z Královského hvozdu.

O ševci Matějovi z Hor Matky Boží

Celou zimu šil švec Matěj boty – dámské a dívčí z jemné kůže a pevné boty pro pány a kluky. Na jaře, jen co slezl sníh, naskládal vše do velké nůše a vydal se do světa prodávat. Dostal se až do Vidně, dobře prodal všechny boty a utřil pěkný měšec stříbrňáků. Aby se nevracel s prázdnou nůší, vybral od lidí prochozené škrpály, že je doma opraví a prodá chudým lidem. Domů spěchal, těšil se na ženu a děti a plánoval, co si pořídí do hospodářství. Už vystoupal kopec z Mokrosuk a viděl první chalupy, sáhl do kapsy, aby se přesvědčil, že tam penízky opravdu jsou. Vytáhl měšec z kapsy, že se naň podívá, a on mu vyklouzl z ruky do trávy. Pytlík se při tom pádu otevřel a několik penízků se rozkutálelo po trávě. Nic se nestalo, Matěj stříbrňáky sebral a uložil zpět. Doma ho s radostí přivítali. Večer se šlo v chalupě několik sousedů, aby si poslechli, jak se žije jinde.

Uplynulo tři sta let. Náš děda pracoval na zahradě, zrovna sázel brambory. Něco se za lesklo v zemi. Byl to zakutálený stříbrňák ševce Matěje. Tak ho máme doma schovaný, když si povídáme, jak se žilo na Horách, prohlédneme si i stříbrňák ševce Matěje.

Strašidla na Zhůří

Dneska potkat na Šumavě čarodějnici Swyzu nebo čaroděje Židka by bylo opravdu něco mimořádného. Tyto pohádkové postavy Šumavy odešly na odpočinek. Dnešní Šumava je pro ně nepochopitelná, je tady příliš rušno, a tak své místo přepustily nově vznikajícím skřítkům a strašidlům, která už ale nevládnou takovou mocí jako oni.

Při jednom výletě na Zlatou Studnu zastihla naši Barušku a její kamarádky v odpoledních hodinách na Zhůří strašlivá bouřka. Koukali, kam se před lijákem ukrýt, a kousek pod vrcholem stálo prázdné stavení. Bylo sice zavřené, ale pod střechou našli místo, kam nepršelo. Prude se ochladilo, bouřka odešla, ale pršet nepřestávalo. Nakonec objevili vedle domu otevřenou kůlnu a rozhodli se, že tam přenocují. Původně plánovali nocleh na Antýglu v kempu, ale než by tam dojeli, promokli by na kůži. V noci probudil Báru nějaký hluk, vyhrabala se ze spacáku, vyšla ven a tu uviděla, že se v oknech domku svítí. Dost jí to vyděsilo, mysleli, že dům je opuštěný. Nahlédla tedy oknem dovnitř. U stolu seděli muži ve starých vojenských uniformách, popíjeli a hráli karty. Bára vzbudila ostatní, a tak celá skupina pozorovala, co se uvnitř děje. Nakonec to jeden z nich nevydržel a zabušil na okno. V tu chvíli hráči zmizeli. Naši nocležníci už neusnuli. Naštěstí přestalo pršet, vyčasilo se a krajinu ozářil měsíc. Sbalili si saky paky a ujížděli na Antýgl. Ráno rozebírali, co v noci viděli. Bylo jasné, že tam straší vojáci z minulého režimu, kteří ani po smrti nemohou zapomenout na doby, kdy si mohli v šumavských horách dělat, co chtěli.

Zmizelá vesnice

Nedaleko Srní, v prudkém svahu nad Tetovským kanálem, se rozkládala vesnice Zelená Hora. Obyvatelé se živilí těžbou dříví v lese, pracovali na kamenitých políčkách, chovali kravičky, děti je pásly a přitom sbíraly borůvky, maliny a houby. Ve vesnici byla i škola, ve které se scházelo asi sto dětí. Život tam byl sice těžký, ale lidé se uživilí a svůj domov milovali.

Pokrok jde stále dopředu, v údolí se žilo snadněji. Tak se stalo, že práce pro obyvatele Zelené Hory už nebyla žádná. Museli opustit své domovy, naložili na vozy to nejnětější a vydali se na jih, hledat nový domov.

Vesnice zůstala opuštěná, jen v jedné malé chaloupce na okraji zůstala stařenka, která už neměla dost sil vydat se na dalekou cestu. Bylo jí tam velice smutno. Často sedávala před domem, hleděla na ztichlou vesnici, vzpomínala na všechny obyvatele. Věděla jen, že nesmí dopustit, aby lidé z údolí rozebrali domy a odvezli, co by se jim hodilo. Přišla zima, byla dlouhá a napadlo sněhu více než předešlé zimy. Chalupy na Zelené Hoře přikryl sněh dokonale. Dlouho do jara ležel sněh na svahu Zelené Hory. Když konečně roztál, byla vesnice pryč. Zmizela s tajícím sněhem. Celý svah zarostl borůvkám, jen skupinky stromů připomínají, kde kdysi stávala stavení. Nikdo neví, jak se to mohlo stát, ale povídalo se, že stařenka na Zelené Hoře byla čarodějnice a vesnici někam schovala.

Zkouška odvahy

Nastaly prázdniny, čas her, výletů a dobrodružství pro všechny děti. Radka a Honzík se rozhodli, že si splní bobříka odvahy, ale ne jen tak nějakého obyčejného v okolí Hor, ale rozhodli se pro přespání na Haďáku, pěkně daleko od útulné postýlky. V jeden krásný podvečer jsme je vyvezli na Keply a potom jsme dojeli na kolech na vrchol hory. Slunce se pomalu klonilo k západu, poseděli jsme ještě s dětmi, pozorovali jsme, jak se stíny prodlužují, a když slunce zapadlo za obzor, vrátili jsme se domů. V myšlenkách jsme sice byli stále s nimi a nemohli jsme ráno dospat v očekávání, jak to všechno zvládnou.

Docela v pohodě se uložili do spacáků, poslouchali hlasy ptáků z lesa, pozorovali hvězdy na nebi, až usnuli. Někdy v noci je vzbudil nějaký pohyb a když otevřeli oči, přecházelo kolem stádo bílých krav. Pohybovaly se v naprosté tichosti a celé stádo směřovalo dolů k mokřadům. Radka a Honzík se k sobě přitiskli, ani nešpitli, jen zírali na ten div. Dole se stádo proměnilo v mlhu a ta se pomalu ztrácela ve vodě na mokřadech. Když všechno pominulo, měli oba co největší chuť se sebrat a ujíždět dolů, ale potmě to nebylo možné. Navíc se báli, že by je v lese mohlo potkat ještě něco strašidelnějšího. Rozhodli se, že počkají na rozednění. Čekali, čekali, až znovu usnuli. Vzbudilo je až teplé sluníčko. Za světlá hora vypadala tak pokojně, že si nebyli jisti, zda se jim to nakonec nezdálo. Ať to bylo tak nebo onak, zaslouží si oba pochvalu a náš obdiv.

Pátrala jsem v pověstech ze staré Šumavy a skutečně jsem objevila pověst z dob, kdy pašeráci převáděli stáda dobytka z Čech do Bavor. Jednou se stalo, že v mlze se celé stádo utopilo ve slati. Od té doby se na různých místech objevuje stádo bílých krav, bloudí krajinou a posléze mizí ve slatině.

V květnu 2006 bude vyhlášen XVI. ročník Literární Šumavy.

Podrobnosti najdete na www.knih-kt.cz

Obsah

Milena PÍSAČKOVÁ	Poslední dny na Korsice	3
	O něco víc vody.	3
	Trajekt do Livorna	4
	Číst něco	4
Petra VONÁŠKOVÁ	Mělké zásuvky přetékají stuhami.	5
	Obrysy cizokrajných dívek	5
	Obrysy na podlaze	6
Vít PROCHÁZKA	Pěší	7
	Neusínej.	7
	Versailleská růže	8
	Adršpach	8
Tereza MAŠLOVÁ	Pohled ženy.	9
	Chuť	9
	Já	10
	Stalo se to I	10
Vlasta BAKALOVÁ	Věno	11
	Středa 18. 5. 2005	11
	Po válce	11
	Báseň v závěji času	11
Jakuba KATALPA	Gerda	12
	Hans	12
	Gerda a Otto I	13
	Gerda a Otto II.	13
	Ester	13
Delicie NERKOVÁ	Návraty	14
	Hodinář čas	15
	Časonahota	16
Tomáš BRAMBORA	Milostný příběh.	18
Radka M. POSLUŠNÁ	Anička	23
Hana ŠUSTKOVÁ	Můj bůh.	26
Zdeněk HUSPEK	Cesta za Hedvikou	31
Luboš PAVEL	Svatá voda.	36
Zora ŠIMŮNKOVÁ	Absint.	39
	Josef a jeho bratři	40
Josef BULKA	Tenkrát, před šedesáti léty – I	42
	Tenkrát před šedesáti léty – II.	45
Eva VONDRÁKOVÁ	O zázraku na Horách Matky Boží	47
	Jak se z hornického města stalo ševcovské	47
	O ševci Matějovi z Hor Matky Boží	48
	Strašidla na Zhůří	48
	Zmizelá vesnice.	48
	Zkouška odvahy	49

Vydala Městská knihovna Klatovy
Vybral a uspořádal: Vladimír Novotný
Jazyková úprava: Helena Chýlová
Grafická úprava: Milena Hálková, Karel Viták
Vydání první
Rok vydání 2005
Náklad 150 ks